

Glasnik MIRA

25

Međugorje
1981. - 2006.

Godište I. • Broj 5 • Međugorje • Svibanj 2006. • Cijena 2,5 KM / 10 Kn

A lush green field with numerous white daisies scattered throughout. In the lower right foreground, there are several bright red flowers, possibly poppies, which are slightly out of focus. The background is a dense field of green grass and more daisies, extending to the horizon.

Draga djeco!

*I danas vas pozivam da imate više povjerenja
u mene i moga Sina.*

*On je svojom smrću i uskrснуćem pobijedio i poziva vas da
preko mene budete dio Njegove radosti. Dječice, vi ne vidite
Boga, ali ako molite osjetit ćete Njegovu blizinu.*

*Ja sam s vama i pred Bogom zagovaram za svakoga od vas.
Hvala vam što ste se odazvali mome pozivu!*

(25. travnja 2006.)

GLASNIK MIRA

Utemeljitelj i nakladnik:

Informativni centar "Mir" Međugorje

Glavni urednik: Krešimir Šego

Lektor i korektor: Dragan Naletilić

Adresa:

Glasnik mira, Gospin trg 1
88266 Međugorje, BiH
Tel.: 00 387 36 650 200; 653 325
Faks: 00 387 36 651 300
Služba pretplate: 00 387 36 653 342
E-mail: glasnikmira@medjugorje.hr
Internet: www.medjugorje.hr

Grafičko oblikovanje:

Marin Musa // **SHIFT** KREATIVNA AGENCIJA

Tisak: Fram-Ziral, Mostar

Uplate:

Za Bosnu i Hercegovinu:
Poštanskom uplatnicom ili na žiro-račun:
3381202201145352
UniCredit Zagrebačka banka BH

Devizne uplate:

Unicredit Zagrebačka banka BH
S.W.I.F.T. ZABA BA 22
Konto: 48-06-02810-2

Uplate iz Republike Hrvatske:

HVB Splitska banka d.d.
Br. računa: 30000519000
S.W.I.F.T. BACXHR22
IBAN: HR17 2330 0035 1002 0168 2
Prilikom uplate popuniti **Nalog 14**
ili poštanskom uplatnicom

Cijena pojedinog primjeraka:

2,5 KM/10KN
Godišnja pretplata (12 brojeva)
BiH: 30 KM; Republika Hrvatska: 120 KN;
Zemlje EU: 30 Eura; Švicarska: 50 sfr; SAD: 40 US\$

List je prijavljen kod Ministarstva prosvjete,
znanosti, kulture i športa Hercegovačko-
neretvanske županije pod brojem
R-05-05-42-2175-86 /06 od 12. siječnja 2006.

Dekret Pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vatikanskog koncila, izdavač izjavljuje da nema nakanu preteći sud Crkve o nadnaravnosti prirode događaja i poruka o kojima je riječ na ovim stranicama. Taj sud pripada kompetentnom autoritetu Crkve, kome se izdavač potpuno podvrgava. Riječi poput «ukazanja, čudesa, poruke» i slične imaju ovdje vrijednost ljudskog svjedočenja.

MEĐUGORJE - MILOSNI DAR ILI MUČNA NELAGODA

Svako malo, od vremena do vremena, podigne se medijska prašina oko Međugorja. Čini se da je ono uvijek zahvalna tema, suvremeni *areopag* za nagađanja, prepucavanja, mišljenja, domišljanja, doviđanja što bi ono bilo, što bi moglo biti, što će se s njime dogoditi, zatim glede priznanja i neprizavanja, hoće li netko to sve *pomesti*. I sve u tom stilu. Kad se sabere sve, zapravo se ništa nova nije kazalo, što već nije rečeno, osim što tiskovine podižu svoje naklade, golicažu oči i uši, a široko općinstvo željno senzacija ostaje u konačnici prikraćeno za svoja očekivanja.

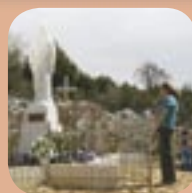
dr. fra Tomislav Pervan

Međugorje ide prema svome srebrnom slavlju. Među nama je već cijeli jedan ljudski vijek; djeca koju sam kao župnik ovdje onodobno krštavao, danas su već odrasli ljudi, osnivaju vlastite obitelji, rađaju potomstvo. Međugorje kao pojava živi među nama, živi u cijelom svijetu, nazočno je u svakom kutu cijele Crkve. Onodobni maloljetni vidioci - najmlađi je imao nepunih deset godina - danas su odrasli ljudi i osobe, sa svojim obiteljima i vlastitim potomstvom. Žive obiteljskim životom. I ni jedno od njih nije ničim dalo naslutiti da bi ono što se s njima zbilo onih po njih sudbonosnih dana u lipnju 1981. bilo prijevara, obmana, laž, bajka, *švindl*. Pojava je među nama nazočna, a svaka pojava treba svoj tumač, ali isto tako treba sagledavati i doviđati njezino značenje, na oso-

bnom, lokalnom, ali i globalnom planu.

Kad bacimo pogled unatrag, na same početke, do danas ostaje čisto ljudski neodgovetiv, koja je to sila izbacila, *lansirala*, tih nekoliko maloljetnika u žarište danas već globalnoga fenomena. Tko ih je tako reći *katapultirao* mimo njihove volje, htijenja, očekivanja, a isto tako i mimo ljudskih očekivanja i prosudbi? S ovoga vremenskoga odmaka sve se ono doima kao nevjerovatnost. Prilike, okolnosti, surječje, sporenja, protimbe, prijetnje, hapšenja, progoni, milicijske i udbaške ophodnje. U svim promišljanjima tih prvih dana prečesto se zaboravlja činjenica da ti maloljetnici bijahu nepoznanice, *anonimusi* i za samog župnika. Onodobni župnik bio je tek kojih osam mjeseci u župi kad se sve počelo zbivati.

U OVOME BROJU PROČITAJTE:

**POZIVAM VAŠ
DA IMATE VIŠE
POVJERENJA**

fra Ljubo Kurtović

**BOG VODI PO-
VIJEST SVAKOG
POJEDINCA I
NARODA**

fra Slavko Barbarić

**SVE SAM OSTAVIO
I PREDAO SE U
SLUŽBU MAJKE
BOŽJE**

Hubert Liebherr

**MEĐUGORJE
JE POSTALO
SUSRETIŠTEM
RASELJENIH**

fra Ivan Landeka

RUŽE ZA GOSPU

dr. fra Ivan Ivanda

**BENEDIKT
- BLAGOSLO-
VLJENI**

dr. fra Tomislav Pervan

<< Prvi dani ukazanja

Kroz to kratko vrijeme novi župnik nije imao mogućnost ni župu, ni kućedomaćine upoznati, a zaselak Podbrdo bijaše i za Bijakoviče slijepo crijevo. U danima kad je sve počelo, župnik uopće nije bio nazočan u župi - a započelo je one srijede, 24. lipnja 1981., na Ivandan, u kasnim popodnevnim satima. Vratio se doma tek u subotu popodne, dakle četvrtoga dana od početka samoga fenomena. I nitko od kasnijih znanih *aktera Međugorja* nije zapravo bio s vidiocima tih prvih dana tako da je s te strane isključena bilo kakva mogućnost manipulacije, instrukcija, podučavanja, nagovaranja, savjeta, i svega onoga što se znalo i još uvijek zna podmetati pojedinim franjevcima koji su prihvatili kao činjenicu bijakovsko-međugorska zbivanja od samih početaka. Upravo su u svemu od bitne važnosti sami početci, prvi dani, ona prva eksplozija. Ona se dogodila bez volje, htijenja, bez nazočnosti svećenika-fratarara. Ako je pak taj *nukleus*, jezgra, u zametku autentična, izvorna, uvjetovana ne ljudskim čimbenikom, onda se može govoriti o zahvatu izvana.

Neustrašivost svjedočenja

I nitko od tih kasnijih *aktera*, ili aktivnih zauzimatelja za Međugorje nije olako ili naprečac povjerovao vidiocima. Pogotovo ne onodobni župnik koji je imao debeli *dossier* kod UDBE te je u početku pomislio da je posrijedi upravo Udbina podvala, pa i zbog toga što je među spomenutim maloljetnicima bila i jedna iz Sarajeva. Bio im je trn u oku dok

je bio župnik na Posušju zbog veoma aktivna zalaganja za promicanje suvremenih katehetskih metoda te je time odvlačio mlade od komunističke indoktrinacije i sl. I svi smo ostali odreda bili u početcima veoma skeptični prema tim mladima koji su tvrdili da imaju ukazanja-vidjenja Gospe.

Međutim, njihova upornost kojom su ustrajno tvrdili kako vide, kako im se Majka Božja ukazuje, - unatoč milicijskim prijetnjama, odvođenjima liječnicima, psihijatrima, unatoč prijetnjama da će sve imati teške posljedice za njih, njihove obitelji (očeve koji su radili u Njemačkoj!), za cijelo selo, za sav hrvatski puk - odgonila je svaku dvojbu u onima koji su u početcima sumnjali. Neustrašivost svjedočenja tih maloljetnih vidjelaca, svim prijetnjama unatoč, bila je jasni znak da se nešto ozbiljno događa.

Nije bilo toga komunističkog medija koji nije iz svih kalibara pucao po vidiocima, po Hrvatima, po Crkvi. Svi su oni mirisali nekakvu *fašističku i ustašku kontrarevoluciju*, a sve im je dobrodošlo u to vrijeme, u povodu 40. obljetnice dizanja tzv. narodnog ustanka protiv *fašista, okupatora i 'domaćih izdajnika'*. Iz svojih su partizanskih i komunističkih 'svetišta' i 'prošteništa' iz brdovite istočne Bosne (u povodu tzv. *Dana borca*) odašiljali prijetnje o nasilnome gušenju toga što se zbiva u blizini Šurmanaca. A svi znamo na kakvu su glasu bili Šurmanci u cijelo vrijeme komunističkoga zlosilja. Selu nisu za odmazdu dali ni električnu struju sve do kraja svoje strahovlasti!

Toga proljeća bilo je nemira na Kosovu, komunistička je tvorevina već počela pucati po šavovima. U Poljskoj izvanredno stanje, vojna diktatura, u Iranu islamska revolucija, u Rimu pala Papina krv na Trgu sv. Petra. Sve je bilo u stanovitoj napetosti.

Ne treba zaboraviti ni sve ono što je uslijedilo u kolovozu 1981., kad je cijelo područje Međugorja bilo proglašeno izuzetom zonom, stavljeno pod opsadno stanje, u milicijsku 'karantenu', ograničen prostor kretanja, zabranjen pristup na Križevac i Brdo ukazanja (sve do lipnja 1983.!), pod prijetnjom odvođenja u milicijsku stanicu u Čitluku (neki hodočasnici iz inozemstva koji su se usudili peti se na brda dobiše dvo- i trogodišnji izgon iz ondašnje države!), kad je na svim pristupnim putovima Međugorju bilo postavljeno trinaest (13!) stražarskih mjesta, na kojima su morali domaći ljudi čuvati stražu, i po kiši i ledu, danonočno ne bi li dodatno *zgadili* svima te *novotarije* o kojima pričaju ti bijakovski maloljetnici!

Uslijedilo je župnikovo uhićenje, optužnica za *kontrarevoluciju* te *upotrebu Biblije* protiv 'narodne vlasti', potom suđenje i osuda. Sve je to dodatno trebalo pripomoći gušenju same pojave. Ali se ni vidioci, ni vjernički puk a ni fratri nisu dali smesti. Razni apeli kod mjerodavnih komunističkih vlasti nisu urađali plodom, trebalo je dodatno (u)gušiti hrvatsku i katoličku Hercegovinu. I na Međugorje bi se dalo primijeniti ono što je rekao davno Tertulijan za kršćane: *Ma što nas više mrzite i progonite, što nas više ubijate, svakodnevno*

bivamo jači. Krv, znoj i patnje, suze i molitve, progoni i nevolje samo su učvršćivali vjernoće i vjernička mnoštva da je posrijedi upravo provala milosti s Neba, nakon pojave Gospe. Sve je to (u)radalo novim oduševljenicima i hodočasnicima, novim zanesenjacima i pristalicama.

Iz Međugorja nitko ne odlazi nepromijenjen

Usporedio bih to s onim što se dogodilo s Izraelcima u pustinji kad je mnoštvo ostalo bez vode i hrane. Mojsije je udario štapom po stijeni i iz stijene je navrla silna bujica tako da su mogli svi piti, ljudi i stoka. Ili jedna druga slika, iz naše blizine. Usporedio bih to s izvorom naše Bune pod kulom Hercega Stjepana u Blagaju. Izravno iz goleme strme litice silni je izvor bistre, modre vode. To je slika za Međugorje onih prvih mjeseci god. 1981.! Bog ne daje Duha na mjerice, nego obilato, reći će Ivan evangelist (Iv 3,34). Svijet je to svojim vjerskim osjetilom osjetio, dolazio se napajati i još uvijek to čini. I malo tko od onih tko je došao ovdje otvorena srca i duha, ode iz Međugorja neispunjen, nepromijenjen, u svojim nadanjima iznevjeren. Tomu smo do danas svjedoci.

Sve one godine od svega najteže bijaše ponositi domaće duhovne janjičare, ljude koje je komunistička partija otuđila od svoga naroda, unajmila ih, te s pomoću njih svim silama htjela ugušiti provalu milosti i Neba. O svemu bi se tome dali napisati romani, o zapisivanju registarskih brojeva vozila koja su dolazila u Međugorje, o prijetnjama ljudima otpuštanjem s posla ako se vozilo zatekne u Međugorju, o uskraćivanju dovoza vode za hodočasnike, autobusa za prijevoz hodočasnika iz Mostara ili sa Žitomislića, o svakodnevnim

inspekcijskim ophodnjama po Međugorju i oko župnog ureda. Sve to bijahu komunističke ucjene ne bi li se događaji u početcima ugušili. A vijest se širila svijetom i Crkvom kao stepski požar u sušno doba.

Agenti su sve pratili i bilježili

Godinama su *partijaši* i *udbaši* imali na oku sve što se događalo u ovoj župi. Imali su svoje doušnike, svoje terenske agente koji su pratili i bilježili sve, snimali propovijedi, upozoravali, prijetili. Na Veliki petak 1983. nisu nam dopustili penjanje na Križevac, makar je to bio župni zavjet od same izgradnje Križevca. Oko župnoga i crkvenog dvorišta nismo smjeli ukloniti ni plot, živicu, kako bismo olakšali pristup hodočasnicima, a nekmoli da bismo dobili bilo kakvo dopuštenje za gradnju. Kao župnik tih prijelomnih godina (do listopada 1988.) bio sam prisiljen napraviti u jednom od crkvenih zvonika tri sobička za kućno osoblje, staru župnu štalu gdje bijaše sijeno preurediti kriomice u stan za časne sestre, a njezino prizemlje u malu suvenirnicu. Pod kraj svoga župnikovanja dobio sam pismeni nalog od inspekcije o rušenju garaže! Nisu dopuštali gradnju nikakvih javnih zahoda tako da to bijaše opći i javni skandal nad kojim se čak ondašnja državna televizija skandalizirala (snimajući vinograde i duhaništa prepune izmeta). Kao da su svjesno htjeli da se izazove opća epidemija i zaraza, kako bi imali dovoljan razlog pojačati *karantenu* nad Međugorjem te zabraniti bilo kakav pristup hodočasnicima u samo mjesto. Trebalo je pretvoriti Međugorje u *kužno* i *okuženo* mjesto koje svatko mora izbjegavati. Međugorje je sve te godine izdržalo bez ikakvih civilizacijskih standarda, bez vode, javnih zahoda, bez

restorana, u selu bijaše samo jedna(!) gostionica, bez civilizacijskih standarda kod primanja hodočasnika, a svako je noćenje trebalo prijaviti u miliciji itd.

Slobodno se može reći:

Bog je ovdje na djelu

I kad se uzme u obzir da su hodočasnici redovito ljudi sa svojim mukama, bolestima, problemima, nevoljama, da svatko ima svoju specifičnu potrebu (pa i rijetke, malo znane bolesti!), smatram velikim čudom i Božjim darom da smo izbjegli tih godina zarazu, epidemiju. Dobro se sjećam da je jednom prilikom analiza vode iz župne čatrnje pokazala porazne rezultate, prepuna bakterija i svih mogućih živih bića. Upravo kao voda u baruštini. Voda nikako nije bila za piće, a mi smo je morali upotrebljavati i nuditi.

Kad se s današnjega zrenika sve to nekoliko sagleda, slobodno se može reći: Bog je ovdje na djelu, Marija je izabrala ovo mjesto na razmeđu Istoka i Zapada, razmeđu kultura, civilizacija i religija, da ljude poveže u jednu obitelj Isusa Krista. Stoga mi je neprotumačivo zašto uvijek u javnosti stvarati od Međugorja nekakvu mučnu nelagodu, zašto se opterećivati, kvačiti na sitnice, kad je sve jedan veliki milosni dar s neba, provala milosti, što se dade usporediti s evangelizacijom Amerike nakon ukazanja u Guadalupi. Ako je bečki kardinal, veliki prijatelj i pouzdanik današnjega Pape, Schönborn, rekao za Međugorje da su ovdje na djelu *trajne nebeske misije*, gdje upravo Marija, gdje Nebo misionira i evangelizira svijet, zašto ga onda ne prihvatiti kao veliki milosni dar našem vremenu, zahvalni za sve što je dalo, daje i što će dati Crkvi i svijetu? To je već danas nemjerivo i nesagledivo.

Vidioci prvih dana ukazanja, u lipnju 1981.

POZIVAM VAS DA IMATE VIŠE POVJERENJA

fra Ljubo Kurtović

U ovoj poruci Kraljica Mira nas poziva na više povjerenja u Nju i Njezina Sina i našega Spasitelja. Djevica Marija nam vjeruje, ljubi nas i nada se da ćemo poći putem obraćenja i svetosti.

Bog nam je darovao život preko drugih ljudi, naših roditelja. I naš put do Boga ide samo preko drugih ljudi. Bog nam daruje svoju milost, oprostjenje i ljubav preko drugih ljudi. Samo onoliko koliko vjerujemo i ljubimo druge, toliko vjerujemo Bogu i ljubimo Boga. Sveti Ivan apostol nas poučava: „Kad god tko rekne: ‘Ljubim Boga’, a mrzi brata svojega, lažac je. Jer, tko ne ljubi brata svojega koga vidi, ne može ljubiti Boga koga ne vidi“ (1 Iv 4, 20). Bog se u Isusu Kristu poistovjetio sa svakim čovjekom, posebno s onim najmanjim. Bog je u Isusu na sebe uzeo sudbinu svakog čovjeka. Isus nam to potvrđuje riječima: „Zaista, kažem vam, koliko učiniste jednom od ove moje najmanje braće meni učiniste“ (Mt 25, 40).

Potrebni smo jedni drugima

Nitko od nas nije otok. Svi smo povezani nevidljivim nitima. Potrebni smo jedni dru-

gima. Čovjek sebe ne može pronaći niti sebe može susresti i upoznati bez drugog čovjeka. Ne mogu otkriti Boga u sebi niti sebe u Njemu ako nemam snage da se gledam upravo onakvim kakav jesam, sa svim svojim ograničenjima, i prihvatiti druge kakvi jesu, sa svim njihovim ograničenjima. Ne možemo sebe pronaći unutar sebe, nego samo u drugima. Najbolji put da ljubimo sebe jest ljubiti druge. A ne možemo ljubiti druge ako ne ljubimo i ne prihvaćamo sami sebe. Niti možemo vjerovati drugima ako ne vjerujemo sami sebi.

Naš duhovni život temelji se na tri stupa, na tri kreposti: vjeri, nadi i ljubavi. Te tri kreposti u nama važno je ojačati i učvrstiti. Nitko ne može reći vjerujem, ljubim i nadam se sto posto, ne mogu više. Osjećamo kako uvijek možemo više i snažnije vjerovati, nadati se i ljubiti Boga i bližnjega.

U ovoj poruci Kraljica Mira nas poziva na

Naš duhovni život temelji se na tri stupa, na tri kreposti: vjeri, nadi i ljubavi. Te tri kreposti u nama važno je ojačati i učvrstiti. Nitko ne može reći vjerujem, ljubim i nadam se sto posto, ne mogu više. Osjećamo kako uvijek možemo više i snažnije vjerovati, nadati se i ljubiti Boga i bližnjega.

više povjerenja u Nju i Njezinog Sina i našega Spasitelja Isusa Krista. Djeвица Marija nam vjeruje, ljubi nas i nada se da ćemo poći putem obraćenja i svetosti. Marija je prva došla k nama. Nismo je mi pozvali ni dozvali. „U ovome je ljubav: nismo mi ljubili Boga, nego je on ljubio nas i poslao Sina svojega kao žrtvu pomirnicu za grijehе naše“ – reći će sveti Ivan u svojoj poslanici. Bog, jer ljubi čovjeka, šalje nam Majku svoga Sina i našu Majku Mariju koja ljubi, trpi i vjeruje nama, svojoj djeci.

Vjerom častim drugoga

Znademo kako je u životu važno povjerenje. Život na zemlji nezamisliv je bez povjerenja u druge ljude. Vjera je oslanjanje na dobro, čestito i pravedno u drugoj osobi. Kad nekome vjerujem, tada ga poštujem i tako pokazujem da se oslanjam na dobro u njemu. Povjerenje u prijatelja je znak da vjerujem da je on dobar. Vjerom častim drugoga. Ako nekome ne vjerujem, time ga vrijeđam. Ne vjerovati nekome isto je kao i reći: ti si zao, u tebi nema ni dobra, ni poštenja, ni pravde i zato s tobom ne mogu graditi zajedništvo.

Isto tako, sumnja i nevjera prema Bogu vrijeđa Boga. A vjera spašava čovjeka. Vjerovati znači ući u dobro i postajati dobar. Vjerovati znači imati saveznike u ljudima i u Bogu. Vjerom čovjek sebe čitavoga predaje na milost i nemilost onome kome vjeruje. Stoga vjera zahtijeva da imamo i osjetnu spoznaju onoga što vjerujemo, a razum pak traži da imamo svoje logičke zaključke. Razumom ne možemo ući u područje vjere i biti sigurni. Ali razum može imati razloga za vjerodostojnost kako bismo mogli vjerovati. Razum nas dovodi na prag vjere. Protiv razuma ne može se povjerovati. Vjera nije nešto nerazumno, ona nadilazi naš razum. Važno je i razumski proučavati postojanje Boga i Njegove ljubavi za nas.

Gospa će nam u svojoj poruci od 25. rujna 1998. reći: „Dječice, tražite znakove i poruke a ne vidite da vas Bog poziva svakim jutar-

njim izlaskom sunca da se obratite i vratite na put istine i spasenja.“ Bog nam govori preko stvorenja, događaja, ljudi i svoje riječi. Potrebno je imati i moliti kako bismo prepoznali i mogli čuti što nam On želi reći.

Možemo zamisliti što bi se dogodilo da sumnjamo u sve i u svakoga. Nepovjerenje nas udaljava od drugih ljudi. U nepovjerenju, branimo se od drugih. Bez vjere naš je život ugrožen. Vjeri i povjerenju nisu suprotnost nevjera i ateizam, nego strah. U strahu se čovjek osjeća ugroženim i napadnutim od svakoga. U strahu osjeća da se mora braniti, napadati i vrijeđati druge eda bi sačuvao svoj život. Na taj način ugrožava ne samo međuljudske odnose, nego uništava i samoga sebe.

Isus nas preko svoje Majke poziva i danas

Čovjeka strah paralizira, a vjera oslobađa i donosi sigurnost, mir i slobodu. Dijete ne može živjeti bez povjerenja u svoje roditelje. Dijete u njih ima povjerenje i zato se na njih može osloniti te rasti i ostati na životu. Isus će nam upravo staviti pred oči sliku djeteta: „Ako se ne obratite i ne pokažete kao mala djeca, doista ne ćete ući u kraljevstvo nebesko“ (Mt 18, 3). Isus će toliko puta reći: „Vjera te tvoja spasila“ (Mk 5, 34).; „samo vjeruj, ne boj se“ (Lk 8, 50); „sve je moguće onome koji vjeruje“ (Mk 9, 23).

U nama se rađaju napetosti, frustracije, tjeskobe i nervoze zbog toga što smo izgubili djetinjstvo vjeru u Boga. Sve je manje trenutaka u našem životu u kojima osjećamo istinsku i intenzivnu Božju nazočnost. Osjećamo se rastrgani i umorni, a Bog čeka. Isus nas preko svoje Majke poziva i danas, i kroz svih ovih 25 godina ukazanja Djevice Marije, Kraljice Mira.

A Marija kao Majka u ovoj svojoj poruci pred oči nam stavlja Isusa, raspetog i uskrslog, Isusa pobjednika nad svime što razara i uništava ljudski život.

Isus Krist je živ, on nije pokojni, umrli, nego živi Isus. On nam i danas preko svoje Majke želi reći: „Vjerujte mojoj Majci, ljubite je kao što sam je ja ljubio, učinite sve ono što vam ona kaže kako biste bili dio moje Uskrsle radosti i pobjede.“

Marija je naša zagovornica pred Bogom.

Majka se ne može odvojiti od svoga djeteta. Tako se ni Marija ne može odvojiti od Isusa.

„Vi ne vidite Boga, ali ako molite, osjetit ćete Njegovu blizinu“ – govori nam Marija. Bog je Duh, a mi imamo duh i duhovne sposobnosti kojima ga možemo osjetiti, doživjeti i susresti. Imamo sposobnosti vjerovati, ljubiti, nadati se. Put do susreta s Bogom je molitva. Nikakav drugi put i drugo sredstvo ne postoji. Ako vam netko kaže da postoji, ne vjerujte mu. Bog nas čeka po svojoj Majci Mariji. Čeka kada ćemo mu konačno povjerovati i početi živjeti.

Marija je pred Bogom naša zagovornica, posrednica i odvjetnica. Neumorna je s nama i ne dopušta nam da zaspimo. Ona ne broji svoja ukazanja i svoje poruke. Ona ne živi u matematici, nego u ljubavi. Nije joj važan broj, nego joj je svatko od nas važan. Istinska ljubav ne pozna brojeva, ona je bezgranična.

Počnimo vjerovati i ljubiti kako bismo upoznali i susreli Boga, a time i sami sebe i jedni druge.

SVE SAM OSTAVIO I PREDAO SE U SLUŽBU MAJKE BOŽJE

Razgovarala Huanita Dragičević

Ovaj razgovor ne ćemo započeti uobičajenim upitom tko je **Hubert Liebherr**, već upitom tko je bio Hubert Liebherr do 1987., do svoga prvog dolaska u Međugorje. Zašto, saznat ćete kroz razgovor koji slijedi.

– Posebno mi je zadovoljstvo govoriti za Radiopostaju “Mir” i Glasnik mira. Rođen sam 1950. Moj otac je osnivač i vlasnik velike, u svijetu poznate tvrtke “Liebherr-Werke”. U njoj radi više od 25 000 radnika, u stotinjak različitih tvrtki u svijetu. Bilo mi je normalno da nakon studija vodim tvrtku zajedno s ocem i braćom. Međusobno smo bili podijelili poslove. Meni je pripao posao s velikim dizalicama – posebnim strojevima, te opremom za zrakoplove. To me je oduvijek fasciniralo i u tome sam se vidio. Da mi je tada netko rekao kako ću dovoditi hodočasnike u Međugorje, rekao bih mu da je lud.

Gospodine Liebherru, to je bio Vaš život prije Međugorja. No, zanimljivo je da ste se odrekli naslijeđa, dotadašnjeg posla u obiteljskoj tvrtki i potpuno se stavili u službu Božju. Međugorje je odigralo veliku ulogu u Vašem životu i Vašem obraćenju. Vratimo se na Vaš prvi dolazak u Međugorje. Kako je do toga došlo i kakvi su bili Vaši prvi dojmovi?

– Prvi put sam za Međugorje čuo od prijatelja Albrechta grofa Brandenssteina Zep-

pelina. Bili smo na hodočašću u Fatimi, jer sam obećao Gospi da ću to učiniti. U Fatimu smo išli mojim zrakoplovom. Jako sam bio dirnut mjestom gdje se Gospa nekada ukazala, ali istodobno i tužan jer se ne ukazuje u vremenu u kojem živim. No, na povratku u Njemačku, dok smo letjeli, Albrecht me je, točno negdje iznad Pirineja, dobro se sjećam, upitao za Međugorje. Meni je to bila potpuno nepoznata, čudna i smiješna riječ. Međugorje? Za to nikada nisam čuo. Rekao mi je kako je to jedno malo mjesto u kojem se Gospa još uvijek ukazuje djeci. Odmah sam osjetio želju otići tamo. Šest tjedana poslije, za godišnjicu 1987., ukazala mi se prilika doći u ovo svetište. Dopotovao sam svojim zrakoplovom u Mostar. Taj prvi posjet bio mi je, to moram priznati, jedno veliko razočarenje.

Mislio sam, imam zrakoplov, svi će mi se diviti

Mora da ste očekivali neko čudo?

– Točno. Očekivao sam da će prema meni, koji dolazim iz obitelji u kojoj imamo svoj zrakoplov, svi pokazivati veliku pozornost. Išao sam na Brdo ukazanja, Križevac, molio sam krunicu. Kasno popodne sjedio sam kraj crkve i gledao kako se mnogi ispovijedaju. Nije bilo ispovjedaonica. Svećenici su sjedili vani. Na malim sjedalicama bile su oznake jezika koji govore. Odjednom sam se počeo osjećati jako loše. Bio sam razočaran. Pomislio sam, ovo treba biti mjesto milosti, a ne da mi bude ovako loše. To je taj trenutak kada sam, silno razočaran, htio otići kući. Onda sam se sjetio nečega što sam radio u jednoj tvrtki, a što nije bilo dobro. Osjetio sam da to moram ispovjediti. Nisam znao gdje. Razmišljao sam, možda u Njemačkoj, u nekom velikom gradu gdje me nitko ne poznaje. U Međugorju je ipak bilo toliko ljudi, pa sam mislio da bi me netko mogao prepoznati, a onda će me svi u Njemačkoj ismijavati. No, bivalo mi je sve

gore. Došao sam u situaciju povratiti, izbaciti sve iz sebe. Oko mene je bilo mnogo ljudi i odlučio sam otići, kako se ne bih osramotio. No, kad sam ustao i napravio dva-tri koraka, prema meni je išao neki svećenik. Stao je ispred mene. Otvorio je svoju sjedalicu i stavio natpis “njemački”. Ne mogu kazati ništa, već da je to bila milost Božja koja me vukla na koljena. Osjećao sam da sam jako uvrijedio Boga i počeo sam plakati. Ispovjedio sam se, sve sam rekao. U tom trenutku pomislio sam kako mi to Gospodin nikada ne će oprostiti. Tako sam se loše osjećao. No, kad mi je svećenik dao odrješenje od grijeha, osjećao sam se jako dobro. U sebi sam imao mir i spoznaju da mi je Bog oprostio i da me ljubi. Iako sam grješnik i slab, opet me ljubi. To je bilo veliko čudo koje je Gospodin učinio na meni, a koje sam ja drukčije zamišljao.

Nakon toga vratili ste se u Njemačku. Još uvijek ste bili suvlasnik tvrtke. No, odlučili ste se odreći svoga dijela i u potpunosti se posvetiti Bogu i dovoditi hodočasnike. Kako je to djelovalo na Vas?

– Sve se dogodilo u jednoj godini. Moj prijatelj grof Albrecht i ja odlučili smo organizirati prvo hodočašće u Međugorje. U mome gradu Biberachu molili su nas da govorimo nakon prikazivanja vrpce o Međugorju. U to vrijeme sam se još uvijek držao u pozadini, jer sam znao da moj otac ne će biti oduševljen. Štoviše, bit će jako ljut. Moj je otac bio vjernik i častio je i volio Čudotvornu medaljicu. Rekao mi je da mogu vjerovati, ali da ne bih smio i ne bih trebao to napraviti tako službeno. Naglasio mi je da sam odgovoran za veliku tvrtku, i ako budem govorio i radio za Međugorje, postat ću smiješan onima koji nisu vjernici. Podsjetio me je da ne smijem dopustiti da me dio mojih suradnika priznaje, a drugi dio ne. Potom je spominjao kako Crkva još uvijek nije priznala Međugorje, kako je to stvar svećenika a ne moja, osobito ne

Drago mi je da mogu svjedočiti što je Bog učinio, kolike sam milosti dobio. Slobožno mogu reći da ih je kantama izljevao na mene. Sretan sam da to smijem činiti, da druge mogu hrabriti da slijede taj put.

u velikoj dvorani u kojoj sam trebao govoriti pred masom i, naravno, tisuću ljudi koji rade u našoj tvrtki. Međutim, to više nismo mogli otkazati. Jednostavno sam morao tamo govoriti. Cijelu noć nakon govora ostao sam u jednoj maloj kapelici i molio da mi Bog pokaže kako ja to u budućnosti mogu raditi, da mi pokaže postoji li neki kompromis, bilo što. Odgovor sam dobio taj dan, prije nego sam s prvom skupinom hodočasnika stigao u Međugorje. To je bilo u jednom svetištu u Augsburgu. Imali smo svećenika koji nas je pratio u Međugorje, a tamo uvijek u 15 sati slave Misu za hodočasnike. Mi smo isto slavili, i deset minuta nakon početka Mise osjetio sam skrušenost. Osjećao sam da sam Boga opet razočarao što nisam svoj život prilagodio Njemu. To je bilo za mene bolno i počeo sam plakati. Za vrijeme pričesti, kada mi je svećenik dao svetu hostiju, opet je počelo. Postidio sam se, svi su to vidjeli. Bilo mi je teško vratiti se na svoje mjesto. Nakon svake takve Mise moli se posvetna molitva Prečistom Srcu Marijinom. To je duži tekst koji nisam znao. Jedna ga je gospođa čitala na mikrofoni.

Pogrješio sam, tražio sam znak odmah, prvoga dana

U jednom sam trenutku osjetio, ne čuo, posve jasno: Sada ćeš dobiti odgovor na pitanje kako ćeš se u budućnosti ponašati u životu. U toj molitvi ima odlomak iz Svetog pisma, u kojem stoji: "Napusti sve ono što si, tko si i slijedi me". Ostao sam bez zraka. Sa svim sam mogao računati, ali s time ne. Razmišljao sam što ću raditi, od čega ću živjeti, što je moja zadaća. Stotinu pitanja, a nijednog odgovora. Mislio sam da ne ću uspjeti. To je bilo previše za mene, ali sam se sjetio da već sutra letim za Međugorje. Štovao sam Gospu, ljubio sam je i u svojoj sam molitvi rekao: "Gospe, ako ti to stvarno želiš, molim te, daj mi još jedan znak u Međugorju i onda ću odlučiti". Sutradan smo došli u Međugorje. Moram priznati da sam odmah tražio znak, igru sunca, križevac, bilo što - ali ništa. Navečer sam bio jako tužan. Napravio sam pogrješku, jer sam znak očekivao već prvoga dana. Rekao sam sebi da tako više ne mogu živjeti. Bio sam napet, mislio sam da sam pogrješno čuo ili shvatio i odlučio da ne ću dalje. Sljedeći dan bila je nedjelja. Išao sam na njemačku Misu, koja je započela marijanskom pjesmom: "Blagoslovi ti, Marijo, blagoslovi mene, svoje dijete, da ovdje mir mogu naći, a tamo nebo pronaći." I, točno u tom trenutku, sve je bilo drukčije u meni, teško je to opisati. To pjevanje je posve drukčije zvučalo u mojim ušima, mnogo nje-

Kad mi je svećenik dao odrješene od grijeha, osjećao sam se jako dobro. U sebi sam imao mir i spoznaju da mi je Bog oprostio i da me ljubi. Iako sam grješnik i slab, opet me ljubi. To je bilo veliko čudo koje je Gospodin učinio na meni, a koje sam ja drukčije zamišljao.

žnije, ljepše. Nisu to slušale samo moje uši, to je osjetilo i slušalo cijelo moje tijelo. Kao da sam imao uši sa svih strana. Imao sam osjećaj da svi nebeski anđeli pjevaju i slave Boga, a jedino sam ja grješnik. Tako mali, tako jadani, osjećao sam se užasno. Spustio sam glavu do poda i desetak minuta nisam je mogao podignuti. Bila je to tolika slava Božja da je nisam mogao podnijeti. Da je bila neka rupica na podu crkve, mislim da bih se u nju uvukao, samo da odem. Ni na jedno moje pitanje nije odgovoreno, ali od te slave Božje sva su ona postala ništavna. Više ih nije bilo. Mogao sam odlučiti da ću napustiti sve što jesam, što imam i slijedit ću Te, ne znajući što će mi se dogoditi.

Nakon teške odluke, sve ste ostavili i predali se u službu Majke Božje. Dovodite hodočasnike već 20 godina, dolazili ste pješice prije rata. S 300 prijatelja iz cijeloga svijeta 1992. ste započeli i "Hodnju mira". Kako je sve krenulo?

– Bio je travanj 1992. Bio sam s prijateljem u Međugorju. Navečer se nije smjelo izlaziti. Obitelji su bile u izbjeglištvu, ostali su samo vojnici. Jedan od vojnika poveo nas je na prvu crtu bojišnice. Pokazivao nam je oružje i granate. S druge strana bila je jugo-vojska pod punom ratnom opremom. To nas je duboko dirnulo. Sjetili smo se predratnih godina kada smo pješice išli u Međugorje. Ljudi su nas svugdje srdačno dočekivali. Nudili su nam hranu, prenoćište, preporučivali se u naše molitve. To nas je duboko dirnulo. Bili smo razočarani, jer s početkom rata nije bilo više hodočasnika. Europa se u toj situaciji ponijela jako loše. Čak bih rekao da je Europa bila napustila i Hrvatsku i BiH.

Krunica je bila naša "puška"

Imao sam prijatelje u Međugorju i razmišljao sam što bismo mogli učiniti. Dosjetio sam se, imamo puno veću pušku, najveće i najjače oružje - imamo krunicu. No, pitali smo se kako tu "pušku" staviti u funkciju. Puno smo razgovarali, posebno s fra Leonardom Orečom, koji je bio u Tučepima s izbjeglim obiteljima. Rekli smo mu da želimo pokrenuti hodnju mira. Je li to razborito? Možemo li to u situaciji kad je Međugorje

na dometu srpske artiljerije? Jugoslaven-ska armija je, naime, već pokazala da čeka okupljanje ljudi, pa da onda zapuca... Naučio sam da ne valja imati slijepo povjerenje u Boga u situacijama kad razum nalaže nešto drugo! No, 6. lipnja 1992., Hrvatsko vijeće obrane potisnulo je Srbe sve do Stoca, a 24. lipnja 1992. Međugorje više nije bilo na dometu neprijateljskog oružja. Ali, kako doći do Hercegovine? Jadranska magistrala nije bila sigurna. Odlučili smo krenuti brodom iz Ancone i pratiti razvoj situacije. Ako nam kažu da je preopasno, stat ćemo. Ako nas puste, ići ćemo. Htjeli smo biti poslušni, jer samo u poslušnosti Bog može djelovati. Poslali smo faks-poruke međugorskim centrima širom svijeta. Okupilo se oko 250 ili 300 ljudi. Iznajmili smo brod i krenuli prema Splitu. Tamo su nas dočekali međugorski župnik i vidioći, predstavnici grada Splita, radio, televizija... Rekli su nam da smo živi znak Međugorja, jer u ovoj situaciji imamo hrabrosti doći. Nakon brojnih razgovora, dogovorili smo se: hodat ćemo, moleći krunicu, prema Međugorju. U početku nismo mislili da bi to mogla biti euharistijska procesija, to je došlo kasnije.

Mnogo je toga o čemu bismo još s Vama mogli razgovarati. Spomenut ćemo časopis "Medjugorje aktuell", odgovarate za web stranicu www.medjugorje.de javno. Svjedočite, predajete, pomažete Crkvama u zemljama nekadašnjega komunističkog bloka... predsjednik ste udruge "Medjugorje Deutschland". Mnogo je toga, ali što biste izdvojili za čitatelje Glasnika mira?

– Želim napomenuti da sam godišnje 30 do 40 puta u Njemačkoj, Austriji, Švicarskoj pozvan svjedočiti o Međugorju. Velika mi je radost ohrabrivati druge ljude u vjeri. Do sada sam održao oko 500 predavanja. Veseli me što tako mnogi ljudi upoznaju Međugorje. Drago mi je da mogu svjedočiti što je Bog učinio, kolike sam milosti dobio. Slobodno mogu reći da ih je kantama izljevao na mene. Sretan sam da to smijem činiti, da druge mogu hrabriti da slijede taj put. Moja najdraža molitva, kojom bih i zaključio ovaj razgovor, je: *Gospodine, drago mi je da me poznaješ i da me opet ljubiš.*

Sakrament ispovijedi (5.)

GUBITAK OVLASTI
ZA ISPOVIJEDANJE

dr. fra Ivan Sesar

Sukladno pravnim odredbama, postoje različiti načini na koje netko može izgubiti dobivenu ovlast za ispovijedanje vjernika:

- opozivom od strane mjerodavne crkvene vlasti koja ju je podijelila;
- ovlast dobivena snagom službe gubi se *ipso iure* prestankom službe;
- ovlast dobivena sa strane ordinarija mjesta inkardinacije gubi se ekskardinacijom ili gubitkom prebivališta.

Opoziv

Mjesni ordinarij, isto tako i mjerodavni poglavar redovničke ustanove, koji su mjerodavni dati ovlasti ispovijedanja bilo na određeno bilo na neodređeno vrijeme, imaju također pravo tu istu ovlast opozvati. Dakle, i u ovom slučaju vrijedi opće kanonsko načelo da ona crkvena vlast koja je mjerodavna dati neku ovlast, ima pravo tu istu ovlast i opozvati. Ipak, da bi spomenuta vlast zakonski mogla opozvati već danu ovlast za ispovijedanje, mora za to imati važan razlog (*gravem ob causam*), osobito ako je riječ o trajno danoj ovlasti (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 974 § 1).

Da bi ovakav pojedinačni akt sa strane mjerodavne vlasti postigao pravni učinak, mora biti dan napismeno (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 37), s barem kratkim obrazloženjem zbog kojih važnih razloga se čini opoziv dodijeljene trajne ovlasti.

Ukoliko svećenik, kojemu je oduzeta spomenuta ovlast, misli da je odluka neutemeljena, ostaje mu netaknuto pravo pozvati se na mjerodavnu višu crkvenu vlast i iznijeti svoju obranu.

Uz poštivanje spomenutih odredbi, ako je vlastiti mjesni ordinarij, tj. ordinarij inkardinacije ili mjesta prebivališta opozvao danu ovlast ispovijedanja, svećenik tu ovlast gubi posvuda (*ubique*); ako tu ovlast opozove drugi mjesni ordinarij, gubi je samo na području biskupije ordinarija koji ju je opozvao (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 974 § 2). U tom slučaju je mjesni ordinarij, koji opozove ovlast za ispovijedanje danu nekom

svećeniku, dužan obavijestiti ordinarija koji je vlastit svećeniku po inkardinaciji ili, ako se radi o redovniku, njegova mjerodavnog poglavara (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 974 § 3).

Ako vlastiti viši poglavar redovničke ustanove ili družbe apostolskog života opozove danu ovlast za ispovijedanje, svećenik svugdje gubi ovlast ispovijedanja svojih podložnika i drugih koji danonoćno borave u kući; a ako tu ovlast opozove drugi mjerodavni poglavar, gubi je samo prema podložnicima njegove oblasti.

Prestanak službe

Kao što smo već spomenuli, osim opozivom, ovlast ispovijedanja može se izgubiti i gubitkom službe.

Crkveni zakonodavac nabraja šest načina kako se gubi crkvena služba:

1) *istekom unaprijed određenog vremena* - ukoliko je služba podijeljena na određeno vrijeme, istekom izričito i točno određenog vremena služba prestaje.

2) *Navršavanjem pravom određene dobi* - u *Zakoniku kanonskog prava* postoje određene službe koje prestaju navršavanjem određene životne dobi. Primjerice, dijecezanski biskup koji je navršio sedamdeset pet godina života poziva se da vrhovnom svećeniku podnese odreknuće od službe (usp. kan. 401 § 1); župnik koji je navršio sedamdeset petu godinu života poziva se da preda odreknuće dijecezanskom biskupu (usp. kan. 538 § 3).

3) *Odreknućem* - opća je kanonska odredba da se svatko tko je pri potpunoj svijesti može iz opravdanih razloga odreći crkvene službe. Da bi taj čin bio valjan, nužno je da

se priopći vlasti kojoj pripada da povjeri službu o kojoj se radi (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kann. 187 - 189).

4) *Premještajem* - pod ovim pojmom u pravnom poimanju podrazumijeva se onaj čin kojim mjerodavna crkvena vlast nekoga premjesti s jedne crkvene službe na drugu. Da bi premještaj postigao učinak, nužno je da se priopći napismeno (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kann. 190 - 191).

5) *Uklanjanje* - to je čin kojim se naslovnika od strane mjerodavne crkvene vlasti lišava povjerene mu službe, bez obveze da mu se podijeli druga služba, kao što je slučaj kod premještaja (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kann. 192 - 195).

6) *Oduzimanjem službe* - u pravnom poimanju ovaj čin ima kazneno značenje i može se provesti samo prema pravnoj odredbi (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 196).

Dakle, ukoliko je ovlast ispovijedanja dobivena snagom službe, gubitkom te službe na bilo koji od spomenutih načina gubi se ovlast ispovijedanja.

Gubitak prebivališta

Treći pravom predviđeni način na koji se može izgubiti ovlast ispovijedanja je *ekskardinacijom ili gubitkom prebivališta* (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kan. 975). Opće je kanonska odredba da svaki svećenik treba biti inkardiniran ili u neku biskupiju ili u neku ustanovu posvećenog života. Primanjem đakonata netko postaje klerik i inkardinira se u određenu partikularnu Crkvu.

Da bi se već inkardinirani klerik valjano inkardinirao u neku drugu partikularnu Crkvu, mora od dijecezanskog biskupa dobiti pismo ekskardinacije (usp. *Zakonik kanonskog prava*, kann. 265-267). Tim činom on gubi ovlast ispovijedanja koju je imao do tada u biskupiji prve inkardinacije. Ponovnom inkardinacijom u drugu partikularnu Crkvu ovlast ispovijedanja može mu dati njegov novi dijecezanski biskup. Isto tako, gubitkom prebivališta u biskupiji u kojoj je dobivena ovlast ispovijedanja, gubi se i sama ovlast.

RUŽE ZA GOSPU

dr. fra Ivan Ivanda

Svibanj je mjesec *ljepote*. Tako izražajno Stvoritelj razastire pred naše oči beskrajnu ljepotu stvaranja. Svijet je stvoren kao "simfonija u šest dana". Božanski poeta je iz ničega skladao pjesmu neusporedive ljepote i milozvučja. Sve što načini bijaše "dobro i lijepo". Bog nam je iz svoje ruke pružio klicu lijepoga koju trebamo razvijati i usavršavati. Stvaranje je trajan proces. Sam je čovjek nedovršen i nepotpun. U neprestanom je razvoju. Nakon što je grijehom ispaо iz svoga iskonskoga određenja, traga za izgubljenom ljepotom. U svojoj uzburkanoj i tragičnoj povijesti čovjek se često priklanjao prividnoj, površnoj ljepoti ili posvemašnjoj ružnoći. Proizveo je mnogo toga izobličena i prljavoga, pretvarajući svoj svijet u mjesto bez sunca i ljepote. Gdje nema ljepote, tu je tama. Ljepota je svjetlo. Božanska je ljepota toliko blistava i sjajna, da je ljudskome oku nedostupna. Tami i noć nije stvorio Bog. Bog poznaje samo "svjetlo" i "dan". "Noć" je u Ivanovu evanđelju označnica čovjekova pada, gubitka izvornoga svjetla. Čovjek se može uskratiti svjetlu, ali ne može od njega pobjeći. Skriva se, zaogrće se grješnom pomrčinom. Za Posljednje večere, cenakul je preplavljen svjetlom, jer je ispunjen ozračjem ljepote. Krist je izvor ljepote. Ta ljepota je odraz njegove ljubavi. Učenici su uronjeni u nju. Zaneseni su i potreseni. Svi osim jednoga. Sotona je ušao u Judu i on više ne može ostati u krugu svjetla. On više ne može podnijeti ljepotu ljubavi, zajedništva, služenja (pranje nogu) i međusobnog opraštanja. On žurno izlazi, a Ivan, koji nije sklon detaljima, primjećuje: *bijaše noć*. Tmine noći obavijaju Judu i skrivaju tajnu njegova zajedništva sa Sotonom. Većina se zločina događa u okrilju noći. Ono što je ružno i prljavo teži prikrivanju i maskiranju. Istinska ljepota traži svjetlo i samo je u svjetlu vidimo. Ona je u sebi svjetlo i traži svjetlo. *Svetost* je istinska ljepota. Ona je udioništvo u Božjoj ljepoti. U svojoj homiliji o prikazanju Presvete Djevice u hramu, Gregorio Palamas tvrdi: "Na vrhuncu svetości svako ljudsko biće postaje na neki način svjetlo". Sveci su ikona Boga-svjetla, Boga-ljepote.

Samo Božja ljepota je istinska

Ljepota je ono što ima oblik i obris, određenu zaokruženost i puninu. Ona je zornost dobrote i istine. Još je grčki mislilac Platon govorio kako je "lijepo sjaj istinitoga". On je iskovao jedinstven pojam: *kalokagathía*: dobro i lijepo su dvije strane iste medalje. U Bibliji su istina i dobrotа ona životna i živodajna sinteza kojom se označava cjelovitost svega postojećeg. Iz njih proizlazi ljepota. Lijepo je jednostavno ono što je dobro i istinito. Zato ljepota privlači i očarava. Ovdje se ne misli toliko na fizičku, koliko na nutarnju ljepotu: lijep je čovjek čije su srce i duša ispunjeni Bogom. Ljepota je duhovnih ljudi neodoljiva. Ona govori sama po sebi. Nisu joj potrebne riječi. Stvarna, duboka ljepota iziskuje samo šutnju i kontemplaciju. Iz pozornoga se promatranja rađa ushićenost, zadivljenost. Čovjek može biti ushićen nekom van Goghovom slikom, ali još više ga ushićuje "živa slika" Kristova – svetac. *Krist* je čovjek ljepote. Na njegovu je licu zasjala Božja ljepota. Ona je svjetlo, sunce, sjaj, slava samoga Boga u ljudskome obličju. Čovjek može biti lijep samo u mjeri u kojoj zadobije ovu učovječenu Božju ljepotu. S druge strane, i zlo ima privlačnu moć. Čovjek se stalno pita: zašto ne bih posegnuo za njim, jer i ono ima svoje obećanje, svoju neodoljivost. U stalnoj je kušnji da "istražuje sotonske dubine" (Otk 2,24). Gledamo li u provaliju, tajanstveno nas privlači njezina dubina. Demon je proizvođač svega što je oprečno ljepoti. On razara ljepotu, nagrđuje je i zasjenjuje. Pritom se lukavo služi varkom, prividnom ljepotom, "sjajem bez sjaja". Jer sâm je bio "anđeo svjetla", "anđeo ljepote" (Lucifer = svjetlonoša). No, izgubio je tu ljepotu jer je

prezreo Ljepotu. Postao je zlo biće koje pod maskom lijepoga i zamamnoga, poželjnoga i privlačnoga, unosi u čovjeka i svijet iscerenu i izobličenu ružnoću. Vješto prikriva i "prodaje" svoju robu. Izvana je lijepa, a iznutra trula, poput ukrašenog groba. Stoga je ono što nam nudi često privlačnije od Božje ponudene ljepote za koju se treba boriti i izboriti. Ljepota se stječe naporom i vježbom. Ona nije nešto što se lako može uzeti kao neki predmet u trgovini. Ona nema cijene. Toliko je dragocjena i rijetka da je mogu imati samo oni kojima je istinski stalo do nje. Danas smo izgubili osjetilo za stvarnu ljepotu. A ona je dar neba, "nebo na zemlji" (Bulgakov).

Ljepota se stječe naporom i vježbom. Ona nije nešto što se lako može uzeti kao neki predmet u trgovini. Ona nema cijene. Toliko je dragocjena i rijetka da je mogu imati samo oni kojima je istinski stalo do nje. Danas smo izgubili osjetilo za stvarnu ljepotu. A ona je dar neba, "nebo na zemlji".

« Ljudske oči ne mogu podnijeti toliku ljepotu

Bog je u *Mariju* stavio svoju ljepotu i ona je jedino stvorenje koje je očuvano od zaraze ružnoga. “*Tota pulchra*” – sva je lijepa. U njoj nema ni sjene ružnoće, ni tračka prljavštine. Vrhunac stvorenjske ljepote je *Teotókos* – Bogorodica. “Trebalo je” – piše Palamas, “da ona koja će roditi najljepšega od ljudskih sinova i sama bude čudesno lijepa”. Ona je cjelovita, savršena ljepota, “žena obučena u sunce”. Tako blještavo i tako privlačno svjetlo da ljudske oči ne mogu podnijeti toliku ljepotu, kao što ne mogu netremice gledati u sunce. U Djevici je u najvećoj mjeri prisutna ona usobljena čistoća, ljubav, ljepota i svetost koju je Bog namijenio svakom čovjeku. Marija je ovdje protulik Eve, koja je posegnula za pogriješnom “ljepotom” i tako onečistila čitav ljudski rod. Marija je “nova Eva”, predodređeni instrument milosti po kojemu Bog vraća ljudima izvornu ljepotu. Dovoljno je promatrati u duhu *Mariju* da bismo uočili koliko se utapamo u kaljuži svijeta i koliko smo daleko od stvarne ljepote. Stoga je i sama Marijina prisutnost nepodnošljiva demonima.

Molitvom krunice pobjeđuje se sila prljavoga i demonskoga

U svibnju, mjesecu ljepote, na poseban način častimo *Najljepšu*. Ako je ruža simbol ljepote, onda je najljepšoj ženi, Kristovoj majci, najljepši zemaljski dar njezine djece buket ruža. Lijepo je donijeti pred njezin kip svježije proljetne ruže. Njezino će srce cijeniti taj dar. Udijelit će ti zraku svoje ljepote koja ti je potrebna više od svega drugoga. No još je ljepše *Najljepšoj* darovati *ružarij* – vijenac molitava, *krunicu*. Te su ruže mirisnije, ljepše i trajnije od cvjetova koji će za nekoliko dana uvenuti i ocvasti. Krunica je molitva koju Gospa najviše voli, jer je tako jednostavna, a tako sadržajna i duboka. Upravo će po toj molitvi Gospa svima nama darovati nebesku ljepotu raja i Božjega lica. Upravo se tom molitvom pobjeđuje vladavina svega prljavoga i demonskoga u našem svijetu. Veliki je ruski pisac Dostojevski ustvrdio: “Ljepota će spasiti svijet”. Točno. No, valja pojasniti: svijet će biti spašen Božjim milosrdem preko Marije, Žene koja je najsnažniji odraz Božje ljepote. Gospa nas vraća istinskoj ljepoti života. Svima nam u ovome mjesecu želi uljepšati dušu. Po *ružariju*, moljenim srcem.

BOG VODI POVIJEST SVAKOG POJEDINCA I NARODA

fra Slavko Barbarić

Fra Slavko je, uz mnoga djela međugorske tematike, objavio i tri opsežne knjige razgovora s hodočasnici. Riječ je o razgovorima s umjetnicima, znanstvenicima, političarima, svećenicima, biskupima, kardinalima.

U svakom tom razgovoru riječ je o sugovornikovu putu prema Bogu - po Gospinoj poruci. No, fra Slavko je, premda ne često, i sam bio u poziciji intervjuiranoga. Ovdje donosimo njegove odgovore iz jednoga razgovora vođena 1996., u povodu petnaeste obljetnice ukazanja.

O poruci

Poruka se širila i širi na sve načine širenja vijesti. Radio, televizija, novine, ali najvažniji način su osobni svjedoci, oni koji su dolazili vidjeti, pa su onda, vrativši se, počeli govoriti drugima, druge dovoditi. To je najjači i najsigurniji način širenja poruke. Vijest pročitana u novinama ili viđena na televiziji lako se zaboravi, ali živi svjedoci ne daju se previdjeti. Tu su mnogi u cijelome svijetu jednostavno neumorni. Napisane su mnoge knjige, izlaze već mnogi časopisi. Poruka se širi.

I to je jedno od čudesa. Treba ga samo vidjeti. Ponekad ponetko optuži nas fratre da smo svojom propagandom učinili da ovo bude kako je sada. Zaista, nismo toliko moćni. Ni novčića nitko nije dao za propagandu, niti su bile ekipe managera da se bave “prodajom poruke”. To je Gospino djelo. Nisu fratri pozivali, nego Gospa, a fratri su nastojali s vidiocima i župljanima primiti one koji su dolazili.

Svjedočanstvo ljudi koji su hodočastili najčešće motivira druge da dolaze. Promjena života, pa tolika ozdravljenja duhovna i

duševna, poticaj su drugima da dolaze. Često se olako rekne da ovamo dolaze oni koji imaju problema, bolesnici i sl. Sada mnogi dolaze jer su u Međugorju počeli moliti i žele se duhovno izgrađivati. Oni više ne traže informaciju, traže formaciju, tj. rast i oblikovanje. Tu postajemo još odgovorniji za njih. A možda smo u opasnosti da formiranje ljudi koji dolaze ugrozimo već brzim kolima i glasnom glazbom, noćnim lokalima itd. Vrlo smo odgovorni, jer ako onaj koji je dobio informaciju ne mogne ovdje u crkvi, na Podbrdu i na Križevcu moliti, on ne će više dolaziti. Drugim riječima, ljudi dolaze tražeći Boga, a Marija u tome može pomoći i pomaže.

I ovdje moramo paziti mi u župi, da ne mislimo kako će ljudi dolaziti ako mi budemo imali bolje kuće ili ceste, iako nam je i to potrebno, nego će dolaziti ako mi za njih budemo škola duhovnosti i pomoć na putu prema Bogu.

Molitvena mjesta

Već je poznato da su Podbrdo, Križevac i župna crkva tri molitvena mjesta, tri dijela

I ovdje moramo paziti mi u župi, da ne mislimo kako će ljudi dolaziti ako mi budemo imali bolje kuće ili ceste, iako nam je i to potrebno, nego će dolaziti ako mi za njih budemo škola duhovnosti i pomoć na putu prema Bogu.

ovoga svetišta Kraljice Mira. Podbrdo je kao Betlehem, početak svega, s Križevcem se nastavlja put trpljenja, da bi se u crkvi susreo uskrsnuti Krist u sakramentima i Misnoj žrtvi. Vanjski put od Podbrda preko Križevca i do crkve upućuje na nutarnji proces u duši, koji se treba dogoditi svakom čovjeku ako želi doći do mira. Za Gospinu školu ovi su prostori neophodni. A osim toga, brda su u biblijskoj objavi mjesta na kojima se Bog objavljuje. Od Sinaja do Horeba preko Tabora i Kalvarije. Isus je volio brda, i Gospa ih je voljela. I mi ih trebamo zavoljeti, jer je to priprema duše za susret u sakramentima sa živim Kristom. Postoji i još jedna simbolika. Naime, čovjek treba ostaviti dolinu, maglu, tamu i uspeti se na brdo, osloboditi se svaki-dajnice i otvoriti dušu Bogu.

Treba prepoznavati Božje djelovanje i s njim surađivati

Ja vjerujem da Bog vodi povijest svakoga pojedinca, svake zajednice i naroda. Sada, nakon što su se dogodila ukazanja i događa se ono što se događa, dopušteno je u svemu vidjeti i prepoznati plan Božji. Treba prepoznavati Božje djelovanje i s njim surađivati. Uvjeren sam da će svaki čovjek, ako nastoji činiti dobro i ljubiti Boga, u svojem životu otkriti Božje djelovanje. Pa i u problemima i poteškoćama će prepoznati dio puta koji je uklopljen u njegovo spasenje. Važno je biti strpljiv s Bogom i ustrajno surađivati s njime.

I opet, nakon što je Međugorje postalo jedno od stjecišta hodočasnika, dopušteno je opet prepoznati Božju ruku. Bilo bi zanimljivo znati što je nadahnulo one koji su ovu župu posvetili sv. Jakovu, zaštitniku hodočasnika. Oni zacijelo nisu mogli imati ni pojma o onome što će se događati. Vidite, to nije ni važno. Oni su činili ono što je trebalo činiti: osnovati župu, staviti je pod zaštitu jednog Božjeg ugodnika i propovijedati evanđelje.

Treći dan ukazanja, 26. lipnja 1981., Gospa je dala jasnu poruku mira: MIR, MIR, MIR, SAMO MIR. MIR IZMEĐU BOGA I LJUDI I MIR MEĐU LJUDIMA.

Rečena je i jasna riječ: Molite i postite, postom i molitvom možete zaustaviti ratove i prirodne katastrofe. 26. lipnja 1991. pred večer, točno deset godina kasnije, pale su prve bombe na ljubljansko uzletišće. Godine 1981. nitko od nas nije mogao pomisliti na rat u klasičnom smislu kod nas, nitko nije smio ni sanjati san o raspadu komunizma. I kad je rat započeo, mnogi su govorili da ne će biti rata. Sad se vidi kako smo kratkovi-

Ja vjerujem da Bog vodi povijest svakoga pojedinca, svake zajednice i naroda. Sada, nakon što su se dogodila ukazanja i događa se ono što se događa, dopušteno je u svemu vidjeti i prepoznati plan Božji.

dni. Bolje bi bilo da to ne moramo priznati, ali je tako. Osim toga, također se vidi kako smo malovjerni. Kad Bog govori, onda njegovu riječ treba shvatiti ozbiljno. Pa, iako nismo mogli zaključiti da bi mogao doći rat, mogli smo početi i nastaviti moliti i postiti. Kad mi shvatimo da je rat moguć, izgleda,

već je prekasno. Ratni val je zaustavljen, ali Gospa poruku nije povukla: Molimo i postimo, obraćajmo se, jer prijete mnoga druga zla. Treba ih zaustaviti.

(Iz knjige Krešimira Šege
Međugorje - vrijeme milosti,
drugo izdanje, 1996.)

MARIJA, ISUSOVA MAJKA, U NOVOM ZAVJETU (PAVAO I.)

dr. fra Ivan Dugandžić

U Pavlovoj poslanici Rimljanima naglašavaju se dvije vrste Isusove egzistencije, ona u tijelu među ljudima i ona kod Boga. Za razliku od Gal 4,4s, gdje se govori o slanju Sina koji uzima ljudsko tijelo od žene, ovdje je riječ o potomku Davidovu koji se uskrsnućem od mrtvih očituje kao Sin Božji sa svom vlašću. Za Pavla nema nikakve dvojbe da je Isus i kao potomak Davidov, dakle za vrijeme svoga zemaljskog života, bio Sin Božji, a nije to postao tek svojim uskrsnućem. Ali se uskrsnućem pokazao sinom Božjim.

Sin Božji kao Davidov potomak (Rim 1,3-4)

Početak Pavlove velike poslanice Rimljanima također sadrži staru ranokršćansku formulu vjere u kojoj se barem neizravno može iščitavati Marijina uloga u Isusovu slanju. Pišući rimskoj zajednici koju nije sam osnovao i najavljujući svoj dolazak, Pavao je svjestan da mora biti oprezan, kako ta najava ne bi izazvala nepotrebne sumnje s obzirom na Pavlove namjere. Zato on puno opširnije predstavlja i sebe kao apostola koji je pozvan i određen za navještaj evanđelja, ali i svoje evanđelje (Rim 1,1-2). A sadržaj evanđelja jest Sin Božji kojega Pavao, uz pomoć spomenute formule vjere, поближе predstavlja s njegovom ljudskom i nebeskom egzistencijom, služeći se pritom trodijelnim antitetičkim paralelizmom:

- a) rođen > pokazao se
- b) od potomstva Davidova > kao Sin Božji, sa svom vlašću
- c) po tijelu > po Duhu Svetom
- d) uskrsnućem od mrtvih

Slično kao i u Gal 4,4s, Pavao i ovdje naglašava dvije vrste Isusove egzistencije, onu u tijelu među ljudima i onu kod Boga. Samo je redosljed zamijenjen: dok je u Gal 4,4s govor o slanju Sina koji uzima ljudsko tijelo od žene, ovdje je riječ o potomku Davidovu, dakle Izraelovu Mesiji koji se uskrsnućem od mrtvih očituje kao Sin Božji sa svom vlašću (u sili). Vjerojatno se radilo o najstarijem obliku judeokršćanske kristologije, gdje je, polazeći od Ps 2,7, Isusovo uskrsnuće od mrtvih protumačeno kao čin kojim Bog raspetoga Isusa prihvaća kao svoga Sina (usp. Dj 13,32s). Za Pavla nema nikakve dvojbe da je Isus, i kao potomak Davidov, dakle za vrijeme svoga zemaljskog života, bio Sin Božji (r. 3a), a nije to postao tek svojim uskrsnućem. Ali uskrsnućem se pokazao Sinom Božjim, sa svom vlašću, "Isus Krist, naš Gospodin" (r. 4c).

I ovdje je upotrijebljen isti glagol kao i u Gal 4,4 – "rođen", čime se jednostavno naglašava Isusovo čovječstvo, što još jače ističe drugi izraz "od potomstva Davidova". Ako

Panorama Rima

Ovdje je naglasak na Isusovu uskrsnuću od mrtvih, koje Pavao shvaća kao razdjelnicu dviju različitih sfera njegove egzistencije: prije uskrsnuća Isus je egzistirao u slabosti ljudskoga tijela koje je baštiniio od potomstva Davidova, a poslije uskrsnuća on egzistira kod Oca u slavi (usp. Fil 2,9).

Ako pođemo od toga da Pavao uopće nije poznavao povijesnog Isusa iz Nazareta, ne treba se čuditi što u njegovim poslanicama nema ništa iz njegova povijesnog života i djelovanja. Pogotovo se ne treba čuditi što on ne zna i ne kaže ništa поближе o Isusovoj obitelji, pa tako ni o njegovoj majci Mariji. No, unatoč tome, ne može se reći da ona nije prisutna u njegovim poslanicama.

Marija ovdje nije spomenuta ni kao “žena” (Gal 4,4), to ne umanjuje njezinu ulogu u Isusovu rođenju. Ali ni ovaj put Pavao ne razmišlja o načinu Isusova rođenja, kao što ne razmišlja ni o njegovoj preegzistenciji. I ovdje vrijedi da djevičansko rođenje, zato što se o njemu ne govori, nije isključeno, već jednostavno nije Pavlova tema. Ovdje je naglasak na Isusovu uskrsnuću od mrtvih, koje Pavao shvaća kao razdjelnicu dviju različitih sfera njegove egzistencije: prije uskrsnuća Isus je egzistirao u slabosti ljudskoga tijela koje je baštiniio od potomstva Davidova, a poslije uskrsnuća on egzistira kod Oca u slavi (usp. Fil 2,9). Između dvaju naslova za Isusa, “Sin Božji” (r. 3a) i “Isus Krist, naš Gospodin” (r. 4c), Pavao donosi staru formulu vjere koja, kao svjedočanstvo o dvije sfere Isusova života, predstavlja sadržaj Pavlova evanđelja.

Teološka vrijednost Pavlova svjedočanstva o Mariji

Ako pođemo od toga da Pavao uopće nije poznavao povijesnog Isusa iz Nazareta, ne treba se čuditi što u njegovim poslanicama nema ništa iz njegova povijesnog života i djelovanja. Pogotovo se ne treba čuditi što on ne zna i ne kaže ništa поближе o Isusovoj obitelji, pa tako ni o njegovoj majci Mariji. No, unatoč tome, ne može se reći da ona nije prisutna u njegovim poslanicama. Prisutna je kao majka Sina Božjega koji je u “punini vremena” postao čovjek, da svim ljudima omogući sinovstvo Božje (Gal 4,4s), koji se po njoj rodio od potomstva Davidova kao Izraelov Mesija (Rim 1,3), koji je “uzeo narav sluge i postao sličan ljudima” (Fil 2,7).

Budući da je u Pavla uvijek u prvom planu kristologija i soteriologija, to jest značenje Isusove osobe za čovjekovo spasenje, to ne ostavlja mjesta nikakvom izravnom govoru o Isusovoj majci, ali na neizravan način ona je prisutna na svim tim mjestima. Teško je odgovoriti na pitanje, zašto Pavao šuti o Isusovu začecu po Duhu Svetom i djevičanskom rođenju, o čemu kasnije govore Luka i Matej. Čak i tamo gdje mu je bilo lakše reći “rođen

El Greco: Sveti Pavao

od djevice” nego “rođen od žene” (Gal 4,4), on se opredjeljuje za ovaj drugi izraz, ostajući tako u tradiciji židovskog govora.

Iz Pavlovih poslanica sigurno je samo to da je on sav usredotočen na Isusovu smrt i njegovo uskrsnuće i na njegovu proslavu u nebu. Isusovu preegzistenciju on pretpostavlja kao posve razumljivu i svojim čitateljima poznatu činjenicu, ali nikad o njoj ne govori izravno niti je tumači. Jednako tako, on vrlo kratko spominje Isusovo utjelovljenje, ali nikad ne razmišlja o tome kako se ono dogodilo. Pavao jednostavno polazi od

toga da je Isus svoju ljudsku narav baštiniio po majci, ne ulazeći u to kako se to sve odigralo, kao što nalazimo u Mateja i Luke. On nema potrebe da, kao Matej, uz spominjanje Josipa, Isusu osigura u židovskom smislu pravno valjano rodoslovlje, niti da kao Luka, uz pomoć Duha Svetoga, njegovo rođenje prikaže djelom Božje svemogućnosti. No, unatoč svemu, Marijina uloga je u Pavloviim poslanicama značajna i na tom stupnju razvoja novozavjetne teologije ti najstariji spisi predstavljaju temelj njezina kasnijeg razvoja.

MEĐUGORJE JE POSTALO SUSRETIŠTEM RASELJENIH

fra Ivan Landeka

Međugorska hodočašćenja traju tek 25 godina. Gospina ustrajnost, držanje vidjelaca, svećenika, župe i hodočasnika rodili su novo okupljalište Crkvi našega doba, svim protivljenjima usprkos. Koje su posebnosti Međugorja? Ponajprije, to je prisnost s vidiocima, zavidna gostoljubivost i otvorenost prema hodočasnicima. Zatim, to je susret s "domaćom zadaćom" koju svojim porukama Gospa zadaje. Hodočasnici se vraćaju, svjesni da kod kuće trebaju dovršiti tu primljenu "domaću zadaću". Moleći, ne osjećaju da tako gube vrijeme, nego se oplemenjuju. Postaju svjesni da su sukrivci u problemima, zlima, nesporazumima oko njih. To iskustvo, da Boga treba tražiti i da se Bog može naći, liječi rane i čini život cjelovitim.

Kad se govori o hodočašćima u župi Međugorje, ne treba se bojati kazati da su ona dio događaja koji su Crkvi odavno poznati. Kao i na mnogim drugim mjestima, tako i u Međugorju, nisu ljudi stvarali događaje, nego su događaji stvarali hodočasnička mjesta i svetišta. Božji zahvati redovito su iznenadni, nepripravljivi i nepredvidivi. Početak takvih događaja svakog uhvati na "spavanje", pa su nesnalazjenja i zbunjenost manje ili više neizbježna stvar.

Sve velike religije poznaju hodočašće

Što pokreće vjernika da se otisne na hodočasnički put? Daleka odredišta, materijalni troškovi, neizvjesnosti putovanja, nezajamčena korist, sve to ne može odvratiti od puta hodočašćenja. Vidjeti svijet i njegove zanimljivosti i znamenitosti, vidjeti tragove dalekih vremena i kultura, postalo je gotovo obveza.

Hodočasnička putovanja znatno su starijeg nadnevka. Ona su zamirala ili pak oživljavala onda kad se držalo da će izumrijeti. Značajno je napomenuti da su upravo hodočašćenja bila izvor novih iskustava, da se s hodočašća vraćalo s kulturnim novitetima i dotada nepoznatim spoznajama. Ipak, hodočašća su izvorno bila i ostala putovanja na koja se otiskivalo zbog vjerničkog iskustva.

Hodočašćenje je dio svih velikih religijskih sustava prošlosti i sadašnjosti. U židovstvu je poznata praksa svečanog hodočašćenja u Jeruzalem. Islam također poznaje hodočašćenje. Meka je za muslimane najpoznatiji hodočasnički cilj. Hinduizam i budizam imaju svoja hodočasnička mjesta.

U vjerničkom shvaćanju život je jedna vrsta putovanja. Hodočašće je uvijek povezano s putovanjem. To je redovito putovanje u nepoznato i poznato. Vjernik se upućuje na dulje ili kraće vrijeme s mjesta stalnog obitavanja. Cilj je neko značajnije vjerničko mjesto. Izlazi se iz svakidašnjega životnog ritma i ubrzo uoči da neopazice prestaju neka mjerila kao što je strogo računanje i zbrajanje vremena. Dan postaje jedna cjelina. Svako hodočasničko mjesto ima svoje posebnosti i vjernik, izabirući kamo će se uputiti,

najčešće se vodi tim posebnostima, a ne time je li negdje jedanput već bio ili nije.

Zakazale isprobane metode zabrane

Hodočašća u Međugorje su novog datuma, počinju 1981. Traju tek 25 godina.

Sve je započelo svjedočanstvom šestero vidjelaca iz Bijakovića da im se ukazala Gospa i da ona želi govoriti. Najprije župi. Premda je sličnih događaja bilo mnogo u posljednjih sto godina, događaj je bio nesvakidašnji. Dvije su se stvari pojavile kao moguća prepreka. Prvotna otvorenost za moguću istinitost događaja mjesnog biskupa Pavla Žanića preokrenula se u sumnjičav i protivni stav. U zemlji u kojoj su događaji započeli vlast su imali komunisti koji su u tim događajima vidjeli neku vrstu prijetnje koju je trebalo odlučno ukloniti, presjeći. Imali su svu vlast u rukama i sredstva potrebna za to. Dogodilo se da je metodika zakazala. Dobro poznate, isprobane i pouzdane mjere zabrana, zastrašivanja, zatvaranja, prijetnji, ocinjavanja, višegodišnjeg medijskog rata nisu pokazale učinke. Ono što su govorili ljudima kao da su govorili zidu. Hodočasnici su bili u svom "filmu". Gospina ustrajnost, držanje vidjelaca, svećenika, župe i hodočasnika rodili su novo okupljalište Crkvi našega vremena.

Mladost svetišta, neposrednost događaja i osoba nosili su pokret obnove osobnog i zajedničkog kršćanskog života. I tomu je već četvrt stoljeća!

Nije uvijek lako izdvojiti nešto što ćemo nazvati posebnostima nekog hodočasničkog mjesta.

Ta sva imaju jedan izvor i zajednički cilj. Budući da sam dugo živio u Međugorju, a druga svetišta i hodočasnička mjesta poznajem tek iz pričanja, iz knjiga i kratkih pohoda, teško mi je izdvojiti međugorske posebnosti.

Pokušat ću, ipak, kazati ono što sam kroz dugogodišnji rad u Međugorju uočio kao posebnost. Dio toga spada u narav svih kršćanskih hodočasničkih okupljališta, a dio su moguće posebnosti Međugorja.

Međugorske posebnosti

Ono što vjernika na početku privuče da dođe u Međugorje jest neposrednost događaja i aktera. Uz to su i svjedočanstva ili neke uočljivije promjene u životu međugorskih hodočasnika. Glede neposrednosti: od prvih dana viđenjima se moglo nazočiti bez posebnih ograničenja. S vidiocima se moglo razgovarati, postavljati im pitanja, s njima jesti, s njima se družiti, s njima boraviti. U tom pogledu, nije bilo nikakve tajnovitosti. Slično je bilo i s franjevcima koji su radili u župi. Nije postojala nikakva procedura da susretnete župnika ili druge svećenike u župi. Kako tada, tako i danas, nakon četvrt stoljeća, postoji jedna vrsta prisnosti. U župi je od prvih dana postojala zavidna gostoljubivost i otvorenost prema hodočasnicima - strancima i domaćima.

Hodočasnici su se tako brzo srastali sa župljanima i obiteljima u kojima bi obitavali. Taj prvi dojam po dolasku u Međugorje brzo je uklanjao predrasude, bojazni i sumnjičavosti. Tako se otvarao prostor Bogu da govori duši hodočasnika raspoloženoj za slušanje i neopterećenoj sitnim sporednim stvarima.

Drugi korak je susret s "domaćom zadaćom" koju svojim porukama Gospa zadaje. Svi elementi poruka dobro su poznati iz Svetog pisma, naviještanja Crkve i vjeronauka. Činjenica pak da Gospa govori, a ona zna nešto o Bogu, podiže razinu pozornosti. Ono što je ušima dostupno, počinje se spuštati u srce, kako to opisuje jedan duhovnik. I tu može započeti, zapravo započinje živjeti jedno iskustvo

Čašćenje muke i križa Gospodinova na brdu Križevcu i spomen događaja spasenja u molitvi krunice događa se u prostoru bez svoda i krova. Prostor prirode, koji nije stjerao čovjeka u prostor bez vidika, nego zgusnuo odnos Neba i zemlje, daje duši normalno disati zahvaljivanjem i slavljenjem Boga u molitvi.

Božje blizine i Božje nazočnosti. Većina hodočasnika shvaća da se "domaća zadaća" ne odnosi samo na vrijeme koje će provesti u Međugorju; oni se vraćaju svjesni da kod kuće trebaju dovršavati tu primljenu "domaću zadaću". Ono što hodočasnika ispunja radošću i ponosom jest činjenica da se može moliti, a da se pri tom ne osjeća da gubi vrijeme, nego se oplemenjuje. Hodočasnici postaju radosni zbog činjenice da su uspjeli jedan dan postiti.

Postaju svjesni da su sukrivci u problemima, zlima, nesporazumima koji su oko njih nastajali. I ne samo to. U sakramentu pomirenja otvaraju prostor Bogu da poreda dio stvari u njihovu životu i ponašanju. To iskustvo, po prvi put ili ponovljeno nakon dužeg vremena, da Boga treba tražiti i da se Bog može naći u svakodnevlju, liječi rane prošlosti i sadašnjosti i čini život i osjećaj postojanja cjelovitijim. Činjenica da je za spoznaju Boga potrebno srce i duh više od znanja, zapravo je izvorna vjernička spoznaja.

Dolaze pravoslavni kršćani, protestanti, anglikanci...

Međugorska poruka jamačno je, htjeli mi to ili ne, puna i težine i lakoće. Zašto težine? Jer smo u svakidašnjem životu okruženi potrošačkim i zabavljačkim mentalitetom. Svako uskraćivanje, prikraćivanje ili odricanje zvuči neugodno. Gospina riječ, koja svoj temelj ima u Bibliji, da Boga treba staviti na prvo mjesto, zvuči zastrašujuće pred činje-

nicom mnoštva osoba koje su nam životno važne, poslova od kojih živimo, interesa kojih se ne možemo odreći. Boga staviti na prvo mjesto? Mnogi samo zavrtte glavom na tu riječ. No, kad vjernik doživi da se Božje mjesto na njegovoj životnoj ljestvici popne naviše za nekoliko mjesta, onda nestane početne zatečenosti. Spoznaja da se Božje mjesto u njegovu životu popelo naviše ne okrnjuje nego dopunjuje osobu, vraća je i vuče na mjesto tog novog i radosnog iskustva.

Brda oko Međugorja, ono na kojemu se Gospa ukazala, i Križevac, mjesto križa Gospodinova, u hodočasničkoj duhovnosti postali su vrlo važni, nezaobilazni. Gospa nas u porukama vraća Bogu Stvoritelju i svetosti njegova stvojenja. Čašćenje muke i križa Gospodinova na brdu Križevcu i spomen događaja spasenja u molitvi krunice događa se u prostoru bez svoda i krova. Prostor prirode, koji nije stjerao čovjeka u prostor bez vidika, nego zgusnuo odnos Neba i zemlje, daje duši normalno disati zahvaljivanjem i slavljenjem Boga u molitvi. Kad opusti crkva i prostor oko nje, ožive brda moliteljima i rijetko ćete biti te "sreće" da, uspinjući se na brda, budete sami. Pa bio to dan ili noć.

Jedna zanimljivost upala mi je u oči. Međugorje je postalo susretništem raseljenih. Rodbina i obitelji Talijana, Iraca, Nijemaca, Hrvata, Poljaka, Slovaka, Kineza, Korejaca i drugih naroda koji su se raselili na sve kontinente izabiru Međugorje kao mjesto svog ponovnog susretanja. U okrilju

Kraljice Mira obnavljaju vjeru i rodbinsku i obiteljsku povezanost.

U hodočasničkim skupinama koje dolaze u Međugorje sve su češće pravoslavni kršćani, protestanti i članovi evangeličke i anglikanske Crkve. Jedna evangelička studentska zajednica iz Berlina godinama je ljetovala u Makarskoj. Pektom su dolazili na pobožnost klanjanja križu Gospodinovu.

Kad su ratni događaji doprijeli do Međugorja i hodočasnici nisu više mogli doći, živo su se zanimali što se događa. Svoju privrženost pokazali su golemom materijalnom pomoći potrebnima, molitvom i zauzimanjem za prestanak rata. Neki su se odvažili, i usprkos pogibelji puta i boravka u Međugorju, došli svojim očima vidjeti što se događa sa župljanima koje su upoznali i s njima se povezali. Kad vidioci ili svećenici pohode s vremena na vrijeme međugorske skupove po svijetu, dočekani su i prihvaćeni kao dio vlastite obitelji.

U ratu su česti i brojni hodočasnici bili hrvatski vojnici. Polazeći na ratište ili se s njega vraćajući, svračali bi Kraljici Mira razbistriti glavu i dušu koje bi opteretile oporosti i pogibelji ratne fronte.

U Međugorje se hodočasti ne nagovaranjem nego zbog poticaja i potreba vlastite duše. Tu možda i leži odgovor na pitanje zašto jednom dijelu hodočasnika nikad dosta Međugorja, te mu se vraćaju čim im se pruži prigoda. Ili je u planiranju godine već unaprijed ubilježeno.

SVIBANJ - MARIJIN MJESEC

Tradicija štovanja Gospe i zazivanja njezine milosti u svibnju seže u 16. stoljeće. Potvrdio ju je papa Pio VII., a Leon XIII. i Pio XII. su objavili važne dokumente o njezinu štovanju i pobožnosti u sveopćoj Crkvi.

Blagdan Pohoda Marijina slavi se 31. svibnja. Svibanj, kao i listopad, u pravom smislu riječi Marijini su mjeseci. Osim što je svibanj mjesec cvijeća i ruža, on je i mjesec krunice ili ružarija. Svi Očenaši, Zdravomarije, Slavaocu i druge molitve su bukete duhovnih ruža koji se slažu u jedan vijenac (krunicu), odnosno ružarij.

Nikakvo čudo da je kršćanski svijet izabrao drugu nedjelju u svibnju i posvetio je zemaljskoj majci, da bi je tako približio nebeskoj Majci Mariji.

Moljenje krunice nije novijeg nadnevka, ali je Gospa od ukazanja u Lurdu, 1958., te u Fatimi, 1917., naglašava kao moćno sredstvo protiv svakoga zla. Krunica je radosno druženje s Gospom, što su mnogi molitelji krunice iskusili.

“Sažetak svega evanđelja”

Pio XII. kaže da je krunica “sažetak svega evanđelja”, dok Pavao VI. govori o njezinoj “evanđeoskoj naravi”. U nizu desetica kojima se moli krunica, nalazi se “uređeno i postupno odvijanje djela spasenja” koje je Krist izveo zajedno s Marijom. Desetice idu onim povijesnim redom kojim je božanska Riječ izvela djelo spasenja s redosljedom događaja te se podudara s planom prvotnoga navješćivanja vjere. U krunici su Kristovo djelo i Marijina suradnja izraženi u skladnom spoju, tako da su Isus i Marija u svim deseticama sjedinjeni u djelu spasenja. Papa upozorava na takvo moljenje koje omogućuje tiho razmatranje otajstava krunice. Bez razmatranja, krunica bi bila “tijelo bez duše”, upavši u mehaničko ponavljanje formula koje slični “poganskom blebetanju”, prekorenom od Isusa (Mt 6.7).

Smireno moliti

Potrebno je smireno moliti da se omogućiti razmatranje. A budući da je Gospa i te kako svjesna svoje posredničke i majčinske uloge, ne čuva ljubomorno molitelje krunice za sebe, ona ih vodi k svome Sinu Isusu. To je smisao ne samo krunice nego

i svake druge pobožnosti, (do)voditi iskrene molitelje k Isusu. Gdje to nije slučaj, kriva je molitva i kriva je pobožnost ili je kriv molitelj. Tko moli krunicu svaki dan i k tome još posti, a nema volje, čak i ne osjeća potrebu odreći se grijeha, napredovati u savršenosti, pa i same sakramente sv. ispovijedi ili euharistije drži suvišnim, molitva mu je samo “blebetanje”. To znači da krunicu treba moliti drugačije, moliti je ne jezikom nego srcem. Dakako, to je lakše reći nego ostvariti. Misli dolaze i rastresaju. Čovjek nije često ni svjestan da je “odlutao” u mislima.

Zato je za molitvu krunice važna priprema, kao što je važno pripremiti se i za sudjelovanje u Misnom slavlju. Dobro je moliti krunicu obiteljski ili u široj zajednici. Prije svake desetice izreći posebnu nakanu, koja je u skladu s evanđeoskim sadržajem u idućoj desetici. Kada moli obitelj, otac ili majka mogu navesti više nakana prije svake desetice, koje bi obitelji bile posebno bliske i potrebne.

U široj zajednici predmolitelj mora promisliti kojim nakanama može probuditi srca nazočnih. Čini mi se da je svakidašnje moljenje krunice u crkvi sv. Jakova u Međugorju (prije i poslije sv. Mise) putokaz za sabraniju molitvu.

Naime, predmolitelj krunice iznese prije svake desetice jednu određenu nakanu i pozove okupljenu zajednicu da na tu nakanu moli i još k tome se pjeva između svake desetice. Prakticira se i meditativna šutnja.

A kada će molitelj primijetiti plodove svoje molitve?

Kada ne bude razmišljao samo o tjelesnom ozdravljenju, ili nečem materijalnom, nego o zdravlju duše; kada prestane moliti iz običaja; kada nađe prikladno vrijeme za molitvu i, ako je moguće, počne moliti s članovima obitelji, taman bio i samo jedan član obitelji s kojim će moliti!

Grieh je stalna zapreka da molitva donese duhovno, pa i tjelesno ozdravljenje.

Kriva molitva je poput nerodne smokve, koju je Isus prokleo. Ipak, čovjek s grijehom sam sebe osuđuje.

fra Karlo Lovrić

Nitko od njih nije izgubio život

Koju snagu ima molitva krunice, pokazat će sljedeći primjer: Amerikanci, da bi zaustavili Japan u daljnjim borbenim pothvatima za 2. svjetskoga rata, bacili su atomsku bombu na Hirošimu i Nagasaki, dva japanska grada u kojima je tisuće i tisuće ljudi izgubilo život. Posljedice su vidljive i danas.

U široj zajednici predmolitelj mora promisliti kojim nakanama može probuditi srca nazočnih. Čini mi se, da je svakidašnje moljenje krunice u crkvi sv. Jakova u Međugorju (prije i poslije sv. Mise) putokaz za sabraniju molitvu.

U Nagasakiju je, u trenutku bacanja atomske bombe, tako reći u "epicentru", u jednoj kućici živjela redovnička isusovačka zajednica od osam članova. Nitko od njih nije izgubio život. Znanstvenici do dana današnjega ne mogu objasniti, kako su se redovnici mogli spasiti. Objašnjenje su dali sami redovnici. Svaki dan molili su KRUNICU.

Papa upozorava na opasnosti

Već u kršćanskoj davnini štovanje Marije poprimilo je svoje pučke oblike izvan liturgije. Za sve te oblike II. vatikanski sabor ima poticaj "da velikodušno gaje štovanje prema Blaženoj Djevici" te da "mnogo drže do čina i pobožnih vježbi Njoj u čast što ih je u tijeku stoljeća preporučilo Učiteljstvo". (Lg 67)

Papa Pavao VI. u svojoj pobudnici upozorava i na neka iskrivljenja pučke pobožnosti: pretjerivanja koja vode u krivotvorenje vjerske nauke o Mariji; uskogrudnosti koje zatamnjuju Marijin lik i njezino poslanje; površna lakovjernost koja bi htjela ozbiljno životno zalaganje zamijeniti lakomnim povjerenjem u posve izvanjske čine pobožnih vježbi; jalova i časovita osjećajnost umjesto ustrajnog i marljivog napora koji traži evanđelje.

Nasuprot tim iskrivljenjima, Papa opisuje ispravnu pobožnost prema Mariji na solidnom temelju vjere. I svrha štovanja Djevice je u ostvarenom kršćanstvu: "da se Bog proslavlja te da se kršćani potaknu, kako će s Božjom voljom posve uskladiti svoj život i čudoređe".

Papa, osim što upozorava na moguće opasnosti iskrivljavanja marijanske pobožnosti, skreće pozornost na važnost moljenja **Gospine krunice** i **Anđeoskog pozdrava**.

A Ivan Pavao II. ističe u svojoj okružnici "Otkupiteljeva Majka" usklađenost liturgije i marijanske pobožnosti kao povijesnu činjenicu kroz stoljeća: "Stoga je s pravom kršćanski puk za svoju pobožnost uvijek odabirao usku vezu između pobožnih vježbi prema Blaženoj Djevici Mariji i euharistijskog štovanja. To se može opaziti u liturgiji, bilo zapadnoj, bilo istočnoj, u predaji redovničkih zajednica, u duhovnome nastojanju pokreta našega doba, pa i mladenačkih, u pastoralnome radu marijanskih svetišta..." (RM 44)

Upravo bismo mogli papu Ivana Pavla II. nazvati velikim prijateljem i zagovornikom krunice, odnosno velikim štovateljem Gospe. Osim što je 2002. uveo još jedno otajstvo krunice (otajstvo svjetla), i što je molio svaki dan krunicu, posvetio je, upravo u svibnju, 13. svibnja 1982., cijeli svijet Bezgrješnom Srcu Marijinu, kako je to tražila Gospa Fatimska.

"Želio bih preporučiti svim kršćanskim obiteljima moljenje krunice, da mogu uživati ljepotu zajedništva s Gospom, meditirajući radosna, žalosna i slavna otajstva našega otkupljenja i tako posvete vesele i žalosne trenutke svakidašnjeg života (...) Marija, Kraljica sv. Krunice, neka bude učiteljica i voditeljica svake obitelji u ovoj molitvi, meni tako dragoj. Moliti krunicu znači biti u Marijinoj školi..." – Ivan Pavao II. (Literatura: Evo ti majke! - A. Weissgerber)

An aerial photograph of a town square. In the center is a fountain with several water jets. To the right is a tall, white church tower with a dark roof. The square is paved and has some greenery. In the background, there are various buildings and a road with cars. The text is overlaid on the bottom left of the image.

**ŽELIM DA SVAKI OD VAS
KOJI JE BIO NA OVOM
IZVORU MILOSTI DOĐE U RAJ
S POSEBNIM DAROM
KOJI ĆE MENI PREDATI,
A TO JE SVETOST.**

BENEDIKT - BLAGOSLOVLJENI

Benedikt XVI. bio je u pravu kad je prije godinu dana, 19. travnja 2005., sluteći ishod glasovanja koji se usmjeravao prema njegovu imenu, izrekao kako osjeća da se *sječivo giljotine okomljuje prema njegovu vratu*. I zacijelo, u djeliću sekunde, to se sječivo sručilo na njega te načinilo nepovratni i nepredvidivi usjek u cijelom njegovu životu. Ako je dotada bio smatran *Velikim inkvizitorom*, čuvarom pravovjera i morala, vatikanskim policajcem, oklopnim kardinalom, posvuda ozloglašavan, - ali mu nitko nije mogao osporiti briljantnost misli, sposobnost raščlambe, pronicljivost, genijalnu darovitost izricanja zamršenih stvari jednostavnim, razumljivim rječnikom, od toga usjeka imamo pred sobom posve drugu osobu. Sve što je široka javnost znala o Ratzingeru, počivalo je zapravo na golemim i neoprostivim predrasudama ili pak neznanju.

dr. fra Tomislav Pervan

Nakon samoga izbora za Papu te pristan-ka novoizabranoga, kardinal-đakon čita Isusove riječi upućene Petru: "A ja tebi velim: Ti si - **sada** - Petar/Stijena, i na toj Stijeni sagradit ću svoju Crkvu te je sile Pakla ni Podzemlja ne će nadvladati" (Mt 16,18). Od toga trenutka postaje kardinal Ratzinger Benedikt-Stijena. I nije se izgubio u pregolelim tragovima što mu ih je ostavio njegov prethodnik, nego je smjelo kročio za Gospodinom, svjestan da službu ne može obnašati bez Božje pomoći.

Kroz 25 godina vodio je glavni crkveni ured, bio pročelnik Zbora za nauk vjere, a prethodno je kroz isto toliko godina bio profesor, upoznao crkvenu misao, ulazio u dubine Božje objave, skupljao znanje, mudrost, iskustvo, uranjao u svetost tako da se u njemu slijeva sve sveto i najbolje iz crkvenoga života. Stoga danas privlači i osvaja, a na njegovim audijencijama dosada je bilo oko četiri milijuna ljudi, gotovo dvostruko više nego kod prethodnika kroz jednu godinu dana. Kao da mu je veliki prethodnik utro put svojim djelom i oporukom. U Benediktovim su riječima nazočni veliki crkveni oci i naučitelji; Sveto pismo dolazi do riječi u svoj svojoj duljini, dubini, širini, visini, svim svojim protežnicama, što slušatelje sokoli, obdaruje, tješi i obogaćuje. Čovjek od današnjega Pape odlazi bogatiji, prosvjetljeniji...

Srce pokreće sve

Njegova je velika karizma dubok uvid u objavljenu Istinu - a to je sami Bog. Istina u osobi, u Isusu Kristu. Stoga se sva njegova teološka i učiteljska misao užarištuje oko Isusa. U ljubav i

prijateljevanje s Isusom. Zna on da se ta istina nikada ne spoznaje čisto razumski, intelektualno, nego ponajprije srcem. Ono što čovjek shvaća glavom, treba spustiti u srce, jer srce pokreće sve. *Čega je puno srce, onim usta govore!* - rekao je davno sam Gospodin.

Papa je ne samo veliki učenjak, naučitelj Crkve nego i veliki molitelj. Uvijek traži trenutke sabranosti i molitve. Ljudi molitve su uvijek traženi kao iskusnici, kao veliki dušobrižnici. Istina koju posreduje zahvaća ljude. Istina ne ostaje zakopana, ona ustaje, uskrsava kao što je i Krist uskrsnuo iz groba. Papa je zahvalan partner, aktivni sugovornik u pitanjima društva, politike, povijesti, etike, morala, svijeta. Navijestio je obračun suvremenom relativizmu i nemoralu, razvratu i posvjetovnjačenju, koje ne priznaje nikakve trajne istine. Suvremeni se relativizam mora urušiti kao i sve prethodne totalitarne ideologije. Treba podariti svijetu dublji smisao. Papa je ravnopravan sugovornik u razgovorima, raspravama, nastupima. Svijet ga sluša. Svijet je još od bolesti i smrti njegovog prethodnika usmjerio svoje oči i uši te antene prema Vječnome Gradu, Papinim odajama, audijencijama na kojima je iz tjedna u tjedan sve više posjetitelja i slušatelja.

Još kao pročelnik Kongregacije kard. Ratzinger molio je pokojnoga Papu da ga oslobodi odgovorne službe kako bi se mogao posvetiti pisanju svoga životnoga opusa. Pokojnik mu to nije dopustio, vjerojatno imajući u svome zreniku Crkvu i njezine potrebe. Pokojni je Papa bio svjestan da nitko ne poznaje Crkvu kao Ratzinger, niti da ikoga poznaje Katolička Crkva bolje od Ratzingera. I Wojtyła je bio u pravu. Ta uzajamnost u poznavanju bijaše presudna u svemu i zato onako brz izbor - već u četvrtom glasovanju. Namjesto pisanja knjiga i mirne starosti u nekoj benediktinskoj opatiji, Benedikt XVI. naučava i podučava cijeli svijet Kristovoj i Božjoj mudrosti. Govori kao istinski crkveni naučitelj, slijedeći primjere velikih crkvenih otaca. On je *najmoderniji* papa odavna, on je Papa-učenjak koji je i mjerodavno oblikovao i pontifikat svoga prethodnika, Ivana Pavla. Izbliza je promatrao i proživljavao, što to znači i kako je to *biti Papa*. Papa je veliki analitičar, veliki teolog, i snažan sugovornik, onaj tko zna voditi dijalog sa svakim te tko zna sve integrirati u jednu cjelinu.

On suvereno vlada Biblijom, Božjom riječi kao i svetim ocima te velikim crkvenim teolo-

zima. Navodi često i svece, velikane vjere, ali i ljude duha, umjetnosti, poezije, glazbe. U svemu je potka misao koja glasi: Vjera se prenosi samo s osobe na osobu. Bez osoba, bez ljudi koji žive autentično i vjerodostojno svoju vjeru, nema vjere. Kod našega Pape je to vidljivo, on živi što govori. Podudarost života i riječi. Iz njegovih usta izlaze uvjerljivi odgovori, natopljeni i napojeni Svetim pismom, predajom Crkve, velikanima duha i srca. Iz njega izlaze vedrina i optimizam kako Isusova poruka nije izgubila ništa od svoje suvremenosti nakon dvije tisuće godina. Crkva je uvijek mlada i svježija, jer je Božji Duh obnavlja.

Liturgija kao prostor Svetoga

Benedikt je svjestan svoje dobi. Njegov je prethodnik bio dvadeset godina mlađi kod izbora za Papu. Zato on racionalno koristi svoje vrijeme. Svoj je ogrtač dao ukrasiti mnoštvom *Jakovljevih školjki*, iz svoga grba, znamenom sv. Augustina, tragatelja za istinom, ali isto tako i hodočasničkim znakom. Papa nije političar. Isto tako on nije osoba koja bi stvarala projekte. Projekt je (za)dan u Isusovoj osobi i riječi. Njoj se nema što uzimati niti dodavati. Stoga je i rekao u nastupnom govoru da nema nikakva programa. Program je već zacrtan u Kristovu liku, djelu i ustavu.

U svojim je dosadašnjim nastupima zacrtao tri cilja: Ponajprije svetost i nedodirljivost svake ljudske osobe, ljudskoga bića. Doživio je na svojoj koži nacistički totalitarizam kao što je njegov prethodnik proživio i nacizam i komunizam, te dvije protunaravne, protubožne i protučovječne ideologije. Potom mu je na srcu bogoštovlje-liturgija. Liturgija kao prostor Svetoga. Doživio je nakon Koncila urušavanje dotadašnje liturgije, strašni *ikonoklazam*, rušenje i uklanjanje tisućljetnih oltara i kipova u Zapadnoj Crkvi, kao kad se urušava golema katedrala. Lomove koje je proizvela pokonciliska 'obnova', pokušat će premostiti. I kao treće, on uporno traži pravo glasa za vjeru i kršćanstvo, za Crkvu, u suvremenoj Europi. Kršćanstvo i vjera ne smiju postati privatna stvar. Politička je Europa krajnje netolerantna, nesnošljiva prema svemu što odiše kršćanstvom i vjerskim osvjeđenjem. Kršćanstvo ne smije izgubiti bitku pred suvremenim relativizmom. Najavio je obračun *diktaturi relativizma* već uoči izbora za Papu kao zagovornik Apsolutnoga, Svetoga, Vječnoga. Sebi je još kao novoređeni biskup

uzeo geslo *Suradnici Istine*. Tome ostaje trajno vjoran. Suradnik Krista - Istine.

Istodobno je on osoba duboke djetinje pobožnosti. Upravo kao prvopričesnik. Prijateljski raspoložen, spreman priteći u pomoć. Ni trunka taštine ili oholosti u svemu nastupu. Osoba koja cijelim bićem teži za svetošću, govori o svetosti, izljuje istinsku pobožnost u svome nastupu.

Osoba koja je izišla iz dvadesetog stoljeća zdrava, neokrnjena, koja znade poruku Isusa Krista podastrijeti te ponuditi uvjerljivo. Osoba koja se stalno pita, kamo smjera ovaj svijet u svome materijalizmu, bez Isusa Krista. Masovna bezbožnost je nužno povezana s gubitkom morala, etičkog ponašanja. Papi je savršeno jasno kako Crkva nije samo institucija s golemim aparatom, nego da je Crkva prvenstveno onda snažna ako je nose snažni i uvjerljivi pojedinci koji autentično žive svoju vjeru.

Vjera - svakodnevno ponovno otkrivanje

Poznati talijanski novinar V. Messori uspoređuje današnjega Papu i njegovog prethodnika ovako: "Ivan Pavao II. - paradoksalno - ne treba vjere. On je bio mistik. A mističaru mnoga promišljanja ništa ne pridodaju niti koriste. On promatra, on dotiče, on jednostavno stvari vidi. Za njega je vjera čista očevidnost. Tu nema nikakva prostora za pitanja ili dvojbe bilo koje vrste. S toga motrišta Benedikt XVI. jest naprotiv istinski postmoderni intelektualac. Za njega je vjera svakodnevno ponovno otkrivanje, nešto čega se temelji moraju uvijek iznova tumačiti. On je netko tko propituje vjeru te tko poznaje također i mogućnost sumnje. Jasno, on sam ne dvoji, on ne sumnja. Ali on zna da veliko mnoštvo ljudi na Zapadu sumnja. I upravo tima i takvima želi Papa ponuditi odgovor". Ako je kod Ivana Pavla II. stajala u prednjem planu osoba, lik, kod ovoga Pape imamo u prednjem planu sadržaj, poruku, snažnu riječ. I posvuda u svijetu raste naklada Papinih knjiga. On se prevodi, čita, sluša. On nudi sadržaj, smisao. Netko je rekao da je njegova enciklika o Bogu ljubavi pisana biblijskim rječnikom. Zar ju je mogao drukčije pisati, zaljubljenik u Ljepotu, Ljubav, Istinu?

Sadržaj svega jest Bog - Istina, Dobrota, Ljepota. Odavna vrijedi načelo zamjenljivosti tih pojmova. Istinito jest i dobro i lijepo, dobro je istinito i lijepo, Ljepota je istinita i dobra. Na tome se temelji kršćanska dogmatika, moralika i estetika. Bog - istiniti - očituje se u ljubavi a vidljiv je u Ljepoti. O tome predivno zbori svaki put današnji Papa. Vrijedi ga slušati i slijediti. I moliti za njega da još dugo naučava s Petrove stolice cijeli svijet, ljubitelj Krista, istine, dobrote, Ljepote (oličene u njegovu Mozartu). U Kristovo Ime.

Kroz 25 godina vodio je glavni crkveni ured, bio pročelnik Zbora za nauk vjere, a prethodno je kroz isto toliko godina bio profesor, upoznao crkvenu misao, ulazio u dubine Božje objave, skupljao znanje, mudrost, iskustvo, uranjao u svetost tako da se u njemu slijeva sve sveto i najbolje iz crkvenoga života.

NAJTIRAŽNIJI IRSKI KATOLIČKI TJEDNIK “THE IRISH CATHOLIC” ZANIMA SE ZA MEĐUGORJE

Početak travnja 2006. u Međugorju je boravio Michael Kelly, novinar najtiražnijeg irskoga katoličkog tjednika “The Irish Catholic” koji priprema seriju člana o ovom molitvenom središtu. “The Irish Catholic” izlazi od 1888., tiska se u 31.000 primjeraka (što predmnijeva oko 100.000 čitatelja) i izvještava o životu Crkve u Irskoj i u svijetu. Želi dati alternativu: budući da mnogi mediji donose vijesti koje deprimiraju, drže da bi katolički mediji trebali donositi pozitivne sadržaje i nadu.

Michael Kelly pratio je život hodočasnika engleskoga jezičnog područja, napose onih koji dolaze iz Irske. Slijedio je molitveni program u crkvi i na molitvenim mjestima. Međugorski župnik dr. fra Ivan Sesar upoznao ga je sa životom i radom ove župe.

O svojim dojmovima, Michael Kelly rekao je sljedeće:

“Ovdje vidim ljude koji mole. U središtu su sakramenti, euharistija – Misa i klanjanje, dakle ono što je ključno za našu vjeru. Tri sata večernjeg programa prošla su tako brzo da nisam ni primijetio.

Međugorski pokret vrlo je snažan u Irskoj, napose u župama, u kojima su osnovane brojne molitvene skupine. Godišnje oko 20.000 Iraca dolazi u Međugorje, a kad se vrate donose iskustvo i plodove molitve i tako obnavljaju život svojih župa. Želio bih da ova re-

Župnik dr. fra Ivan Sesar i Michael Kelly

portaža potakne čitatelje da se upitaju: ima li Gospa i meni nešto za reći?

Mislim da Gospina poruka za Europu danas predstavlja izazov. Gospa stalno govori o Božjoj ljubavi. U Europskoj uniji danas postoji mir i prosperitet, ali ako mir nije zasnovan na čvrstim temeljima, srušit će se. Jedino što nam je zajedničko u Europi – od Poljske do Irske – to je vjera. Ako vjera ne

ujedini Europu, nemamo ništa drugog zajedničkog. Karta Europe često se mijenjala u zadnjih 100 godina. Zemlje odlaze i prolaze, ali Krist ostaje. Nije čudo da se Gospa ukazuje upravo ovdje. Neke starije tradicionalne katoličke zemlje, kao Francuska i Irska, gube vjeru. Možda nove zemlje koje ulaze u Europu imaju zvanje obnoviti Europu i vjeru u Europi.”

CVJETNICA - NEDJELJA MUKE GOSPODNJE

Cvjetnicom ili Nedjeljom Muke Gospodnje započinje Veliki tjedan, vrhunac korizmene pripreve za blagdan Uskrsnuća. U Međugorju, liturgija Cvjetnice već tradicionalno započinje na prostoru oko temelja stare župne crkve. U procesiji, nakon čitanja evanđelja ulaska Gospodinova u Jeruzalem te blagoslova grančica, svećenici i narod kreću prema župnoj crkvi gdje se slavi Misa Muke Gospodnje.

Liturgiju je predslavio župnik fra Ivan Sesar, a Muku su pjevali fra Karlo Lovrić i fra Bože Milić, uz župni zbor pod ravnanjem sestre Slavice Kožul. Župljanima su se i ove godine pridružili brojni hodočasnici iz okolnih mjesta i iz inozemstva. Posebno brojni bili su hodočasnici iz Hrvatske.

Blagoslov grančica na Cvjetnicu

SVETO TRODNEVLJE VELIKOG TJEDNA - USKRS

Sveto trodnevlje Velikog tjedna i blagdan Uskrsa i ove su godine u Međugorju okupili brojne hodočasnike sa svih kontinenata i iz raznih jezičnih skupina: engleski, njemački, francuski, talijanski, španjolski, češki, slovački, latvijski, rumunjski, flamanski, malteški, arapski (Libanon i Egipat), te hrvatski.

Na Veliki četvrtak prije podne nije bilo sv. Mise. Poslije podne, hodočasničke skupine slavile su liturgiju Velikog četvrtka na raznim jezicima, a Misu Večere Gospodnje u župnoj crkvi na hrvatskom jeziku predvodio je župnik fra Ivan Sesar. Noćno klanjanje od 22.30 do 24 sata predvodio je fra Ljubo Kurtović.

Na Veliki petak prije podne jezične skupine polazile su na Križevac na molitvu Križnog puta, svakih pola sata: prva skupina krenula je u 6.30 ujutro, a posljednja, na hrvatskom jeziku, u 11 sati. Molitvu Križnog puta predvodio je župnik fra Ivan Sesar. Brojni hodočasnici individualno su se uspinjali na Križevac i tijekom popodneva. Poslije podne održavala se liturgija Velikog petka na raznim jezicima, a navečer u 18 sati na hrvatskom jeziku. Liturgiju Velikog petka na hrvatskom jeziku predvodio je fra Stjepan Martinović. Muku po Ivanu pjevali su fra Karlo Lovrić i fra Bože Milić, uz župni zbor pod ravnanjem sestre Slavice Kožul.

U subotu, jezične su skupine slavile uskrсну liturgiju riječi u popodnevним satima. Navečer, u 20 sati, pridružile su se župljanima na uskrsnom bdijenju i klanjanju u župnoj crkvi. Uskršno bdijenje predslavio je fra Tomislav Pervan, a noćni sat klanjanja od 23 do 24 sata predvodio je fra Ljubo Kurtović.

Tijekom cijeloga Velikog tjedna domaći i strani svećenici proveli su velik dio dana u ispovjedaonicama, a fratri na službi u Međugorju posebnu su pozornost posvetili bolesnim i starim župljanima koje su ispovijedali kod kuće. I ove je godine zbog velikog broja vjernika i nedostatka prostora u župnoj crkvi organiziran videoprijenos svih liturgijskih zbivanja, tako da su ih hodočasnici mogli pratiti na velikom ekranu u novoj dvorani i pred crkvom.

Na Uskrs, svete Mise slavile su se po uobičajenom blagdanskom rasporedu.

Tijekom svete trodnevnice i na blagdan Uskrsa podijeljeno je preko 15.000 sv. pričesti, a svaki su dan u koncelecijaciji bila prosječno po 52 svećenika.

PREDSTAVNIK TALIJANSKOG VELEPOSŁANSTVA U BIH POSJETIO MEĐUGORJE

Uponedjeljak, 24. travnja 2006., u Međugorju je boravio predstavnik talijanskog veleposlanstva u BiH Pier Luigi Bianchi-Cagliesi, zadužen za odnose s medijima te za suradnju i razvoj.

U župnom uredu, Bianchi-Cagliesi susreo se s međugorskim župnikom dr. fra Ivanom Sesarom, s kojim je razgovarao o životu župe, napose o talijanskim hodočasnima koji dolaze u velikom broju.

Poslije susreta sa župnikom, Bianchi-Cagliesi dao je kratki intervju za Radiopostaju "Mir" Međugorje. Govorio je o svojem viđenju Međugorja kao molitvenog mjesta i mjesta Gospinih ukazanja. Prema njegovim iskustvima, da bi se shvatilo Međugorje i međugorsku poruku, treba se osloboditi kako predrasuda tako i intelektualnih spona racionalnosti i otvoriti srce evanđeoskoj jednostavnosti s kojom nam se Gospa obraća.

Pier Luigi Bianchi-Cagliesi sa suprugom često i rado dolazi u Međugorje.

SVEČANA MISA U ŠURMANCIMA NA BLAGDAN MILOSRDNOG ISUSA

Uprvu nedjelju po Uskrsu, 23. travnja 2006., u Šurmancima - jednoj od filijalnih crkava župe Međugorje - svečanom svetom Misom obilježen je blagdan Milosrdnog Isusa.

Tijekom devetnice pripreme za blagdan, mještani su svake večeri molili kronicu Milosrdnog Isusa. Na sam blagdan, središnje slavlje bila je sveta Misa u 10 sati, koju je predslavio međugorski župnik dr. fra Ivan Sesar, u koncelecijaciji s fra Petrom Vlašićem, koji se pastoralno brine za ovu filijalu. Na Misi su se mještanima pridružili i brojni hodočasnici. U popodnevним satima i do kasno u noć, rijeke vjernika iz raznih zemalja, a napose iz Italije, dolazile su moliti pred ikonom Milosrdnog Isusa.

Izgradnju ove crkve molitvama i materijalno pomogla je jedna molitvena skupina iz Trenta (Italija) koja je međugorskoj župi darovala i monumentalnu sliku Milosrdnog Isusa bremenitu značenjem: čudo iscjeljenja koje se dogodilo posredstvom te slike bilo je jedan od dokaza pri beatifikaciji sestre Faustine Kowalske i priznanju pobožnosti prema Milosrdnom Isusu, te proglašenju blagdana Milosrđa u prvu nedjelju poslije Uskrsa. Ova se slika nalazi iznad oltara u crkvi u Šurmancima koja je i posvećena Milosrdnom Isusu.

Otkad je izgrađena crkva Milosrdnog Isusa u Šurmancima, u nju hodočaste brojni vjernici. Odlaze organizirano u skupinama da bi pred ikonom Milosrdnog Isusa molili

kronicu u čast Božanskog Milosrđa i preporučili se Milosrdnom Isusu.

LJETNI RASPORED

Ljetni raspored molitvenog programa u Međugorju počinje 1. svibnja. Molitva krunice u župnoj crkvi započinje u 18 sati. Sv. Misa je u 19 sati, a nakon Mise slijedi uobičajeni molitveni raspored, ovisno o danu u tjednu. Euharistijsko klanjanje srijedom i subotom bit će u 22 sata, a molitva krunice na Podbrdu i Križni put na Križevcu u 16 sati.

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI - PULA 2006.

UPuli je 29. travnja 2006. održan Susret hrvatske katoličke mladeži. Susret je postao već tradicionalan. Održava se svake dvije godine i okuplja mlade iz svih krajeva Hrvatske, Bosne i Hercegovine i bliže dijaspore. «Učitelj je ovdje i zove te», riječi su iz Ivanovog evanđelja i one su bile geslo i tema vodilja ovog okupljanja.

Na početku Susreta sve sudionike pozdravio je mons. Ivan Milovan, porečko-pulski biskup. Nakon toga uslijedio je prigodni program u kojem su se izmjenjivali duhovna glazba i poznati istarski estradni umjetnici. Mladima je svoja vjernička svjedočanstva iznosio Ivan Filipović, bivši ovisnik o drogi koji se obratio, izliječio i postao svećenik, a Rafael Dropulić Rafo je govorio o svom putu vjere. Veliko zanimanje izazvao je veseli Lino Červar te poznati glumac i redatelj, uvijek zanimljivi Rene Medvešek.

U 18 sati uslijedilo je euharistijsko slavlje, vrhunac Susreta, koje je predvodio kardinal Josip Bozanić uz koncelebraciju nuncija, skoro svih hrvatskih biskupa i oko 270 svećenika. Kardinal je u propovijedi pozvao mlade da im Sveto pismo postane «lektira života». «Pozvani ste biti Božji. Pozvani ste obnoviti u sebi sliku Božju, pozvani ste na svetost».

Pulska arena je prigrllila oko 18 tisuća mladih koji su molitvom i pjesmom radosno sudjelovali u Misnom slavlju. Nakon Misnog

slavlja uslijedio je prigodni duhovno-glazbeni program. Po završetku programa mladi su se razišli po župama diljem lijepe Istre, gdje

su bili smješteni po obiteljima. Sutradan, u nedjelju 30. travnja, u zajedništvu sa župnim zajednicama sudjelovali su u Misnim slavljinama i prigodnim programima pripremljenim upravo za ovu prigodu. Mladi iz župa Međugorje, Tomislavgrad, Kočerin i još 8 župa iz Hrvatske, bili su gosti u župi sv. Lucije u Starom Pazinu. Ne možemo ne spomenuti istinsku srdačnost istarskih domaćina, toplinu gostoprimstva i prijateljstvo koje je spontano nastajalo.

Mladenačka vjera i polet, iskustvo jedinstva Crkve, nova prijateljstva i gostoprimstvo domaćina ovaj će susret urezati u srca i pamćenje svih sudionika.

fra Bože Milić

BISKUP KOMARICA O MEĐUGORJU

Prije rata bio sam službeno više puta u Međugorju. Međugorje je već odavno svjetski fenomen koji je prerastao mjesnu biskupiju. O fenomenu Međugorja treba odlučivati Sveta Stolica, a domaći biskup ima pravo i dužnost brinuti se o ispravnom liturgijskom pastoralu i u toj župi svoje biskupije.

(Večernji list, 25. 4. 2006.)

ZAHVALA GOSPI, KRALJICI MIRA

Dva austrijska policajca, Herbert Fuchs (43) iz Beča i Herbert Fuik (46) iz Graza, uoči Uskrsa obojili su drvene križeve na Križevcu, postavljene uz brončane postaje Križnog puta poznatoga talijanskog kipara Carmela Puzolla. Njih dvojica su, kako su nam kazali, i postavili sadašnje drvene križeve na Križevcu 8. kolovoza 2001. jer su križevi koji su tu ranije stajali bili dotrajali. «Time smo zahvalili Kraljici Mira za sve što je za nas učinila», kazali su nam ovi veliki štovatelji Majke Božje.

Herbert Fuchs, iskusni djelatnik ministarstva unutarnjih poslova u Beču, ističe kako će drvene križeve bojiti i održavati dok je živ. Herbert Fuik, načelnik policije u Grazu, naglašava kako je baš zahvaljujući Međugorju upoznao mnoge ljude iz cijeloga svijeta s kojima svakodnevno komunicira. Njih dvojica svake godine hodočaste u Međugorje i

Herbert Fuchs i Herbert Fuik

boje drvene križeve na ovom «svetom brdu», kako su ga nazvali hodočasnici, i to najčešće u proljeće i jesen. Na ovom, u svijetu poznatom brdu, postavljeno je petnaest drvenih križeva – uz četrnaest postaja Muke Kristove, petnaesta postaja je postaja Uskrsnuća.

U kolovozu 2001. ova dvojica pobožnih policajaca iz Austrije donijeli su križeve izrađene od najkvalitetnijeg drveta. Postavljali su ih tri dana. Kada su ih ugrađivali, bila je izuzetno visoka temperatura, viša od 40 stupnjeva. Vodu i cement nosili su na leđima do svake postaje na Križevcu. Stare križeve koje su skinuli slali su diljem svijeta. Jedan od tih starih križeva nalazi se u Meksiku, u svetištu Gospe Guadalupske, ostali u Italiji, Brazilu, Americi... Jedan je u Austriji, u vrtu obitelji Fuik, gdje se njegova obitelj svakodnevno moli.

Marijan Sivrić

PO ŠVICARSKIM ULICAMA I CRKVAMA PASIJA NA HRVATSKI NAČIN

Na Cvjetnicu i Veliki petak, u gradovima Solothurnu i Oltenu u središnjoj Švicarskoj, izvedeno je jedinstveno prikazanje Isusove muke i uskrsnuća prema poznatom igrokazu Šimuna Šite Ćorića "Slučaj Galilejac", a kojem je sam autor bio i redatelj. Više od četrdeset glumaca, pjevača i svirača izvelo je potresnu dramu o Isusovoj i ljudskoj mucu, uspješno povezujući stoljetnu tradiciju pasionskih prikazanja po hrvatskim krajevima s teškoćama i patnjama suvremenog čovjeka i svijeta.

Neobičnost ovog prikazanja Isusove muke i pobjede na sceni se očitovala i u tome što je uključivala bitne naglaske Evanđelja i neprekidne kršćanske predaje, a opet u njoj su se ciljano i zorno zrcalile patnje današnjega svijeta. Tako je gledateljstvo bilo dovedeno i prisutno u Pilatovoj sudnici s lažnim svjedocima, ali i na današnjim nepravednim sudovima diljem svijeta pa sve do mjesta međusobnih klevetanja i osuda; promatralo je Isusovo teško mučenje, ali i dozivalo u svijest muku tolikih ljudi i naroda danas u svijetu; bilo je preneseno u Galileju i događanja iz Isusova vremena, ali diskretno upozoreno da "i ti imaš svoju Galileju dragu..., masline, duhane, svatko čavle u svojoj ruci...".

Glumačko-glazbena kazališna družina bila je vrlo dobro uigrana, ali među njima ipak treba istaknuti sjajne uloge Isusa (Ivo Andrijašević), Pilata (Milan Briševac) i Kaife (Jure Šimić). Među pjevačima, posebno su zasjali mladi solisti Magdalena Koštroman, Martina i Mijo Matić te Verica Milić.

Ovaj kulturno-duhovni događaj, očito se pokazalo, premašio je sva očekivanja. I švicarski gledatelji koji nisu mogli razumjeti hrvatski jezik, bili su oduševljeni ovim igrokazom, posebice ističući upečatljiva scenska rješenja i glazbene izvedbe, a koje su se već prema pasionskim događanjima kretale od elementa dalmatinskog "Puče moj", hercegovačkog "Gospina plača" do suvremenog stiha i tona "Tesarova sina".

Mario Lovrić i Antonela Rajič

Tjedni molitveni program – ljetni raspored (od 1. svibnja do Križevca)

PONEDJELJAK I UTORAK

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

SRIJEDA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

ČETVRTAK

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Krunica
	- U došašću, u božićnom vremenu i u vremenu kroz godinu: radosna otajstva i otajstva svjetla
	- U korizmi: otajstva svjetla i žalosna otajstva
	- U uskrsnom vremenu: otajstva svjetla i slavna otajstva
19 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Euharistijsko klanjanje

PETAK

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Križni put uz Križevac
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa, blagoslov predmeta
20 - 21 h	Čašćenje Križa

SUBOTA

7.30 h, 13 h	Sv. Misa na hrvatskom
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti po dogovoru
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice
22 - 23 h	Euharistijsko klanjanje

NEDJELJA I BLAGDANI

8, 11, 19 h	Sv. Mise na hrvatskom
Ispovijed	Prije podne za vrijeme Mise
Prije podne	Sv. Mise na raznim jezicima
Tijekom dana	Susreti sa svjedocima
Poslije podne	Tiho klanjanje u Kapelici klanjanja
16 h	Krunica na Brdu ukazanja
18 - 21 h	Večernji molitveni program i ispovijed
18 h	Radosna i žalosna otajstva krunice
19 h	Sv. Misa
20 - 21 h	Blagoslov predmeta, molitva za zdravlje duše i tijela, slavna otajstva krunice

MEĐUGORJE U 16./17. STOLJEĆU POVREMENO SJEDIŠTE ŽUPE

fra Robert Jolić

Najstariji spomen Međugorja

Najstariji sačuvani spomen imena Međugorje potječe iz 1599. godine. Radi se o popisu datiranom 2. travnja 1599. Popis donosi nazive šest župa koje su služene iz samostana u Zaostrogu. Sve su to bile vrlo prostrane župe, a braća iz samostana vodili su pastoralnu skrb o području od mora pa sve do Mostara i njegove okolice. Evo imena tih župa: Lapčanj, Podjezerje, Nadjezerje ili Međujezerje (sve tri u današnjoj Dalmaciji) te Veljaci, Čitluk (Gabela) i Među-

gorje. Iz Veljaka su služena brojna sela, kako u Dalmaciji, tako i u Hercegovini (primjerice: Orahovlja, Kruševo sve do Rastoka, Vojnici, Klobuk, Tihaljina, Šiljegovišta, Utvica, Proboj, Grljevići). Kao naselja u međugorskoj župi spominju se i Bijača, Hardomilje i Ljubuški. Zanimljivo je da u to vrijeme ljubuško područje nije bilo dio župe Veljaci, nego župe Međugorje! Nije jasno odakle je služeno mostarsko područje: možda iz Čitluka kod Gabele? Svakako je iz te župe služben čapljinski kraj. Svaka od navedenih župa imala

Poznato je da u to vrijeme franjevci nisu imali trajnih prebivališta, nego su hodali od mjesta do mjesta i slavili sakramente sa svojim vjernicima. Takvo se stanje zadržalo kroz više desetljeća, sve do osnutka samostalnoga bosanskog apostolskog vikarijata. Župnici su lutali od sela do sela, sa zavežljajem na ramenima (*parochi peregrinantes - župnici hodavci*), obilazeći potajno svoje vjernike, uvijek u smrtnoj opasnosti od turskih silnika.

Zvonici pozivaju na molitvu

je po jednog svećenika (župnika), jedino je Gabela imala dvojicu svećenika (župnika i kapelana).

Zašto se župa naziva Međugorje? Zacijelo zbog toga što je franjevac (ili više njih) zaostroškog samostana koji je opsluživao područje Broćna i Nahije imao neku kućicu u Međugorju – ili se tu barem povremeno zadržavao. Naime, poznato je da u to vrijeme franjevci nisu imali trajnih prebivališta, nego su hodali od mjesta do mjesta i slavili sakramente sa svojim vjernicima. Takvo se stanje zadržalo kroz više desetljeća, sve do osnutka samostalnoga bosanskog apostolskog vikarijata. Župnici su lutali od sela do sela, sa zavežljajem na ramenima (*parochi peregrinantes* - župnici hodavci), obilazeći potajno svoje vjernike, uvijek u smrtnoj opasnosti od turskih silnika. Tako bosanski provincijal Olovčić bilježi godine 1623. da je od navedenih župa jedino župa Gabela imala "kapelu", što zapravo označuje župnu kuću, u kojoj se nalazila i kapelica. Ostali su župnici prema potrebi, uglavnom o nedjelji i

Motiv iz međugorske prošlosti

blagdanima, izlazili na konjima ili samo sa štapom i torbom te "s velikim trudom i strpljivošću išli naokolo od sela, noću i danju tražeći da poprave i ozdrave, što je jedno, slabo i palo" (Olovčić).

Svakako je spomenuti popis župa iz 1599. od iznimne važnosti, jer se ime Međugorje prvi put spominje upravo te godine. Stoga godinu 1599. možemo držati "rođendanom" Međugorja – kao, uostalom, i nekih drugih naselja.

Župe u Hercegovini u 17. stoljeću

U popisima koji slijede (a, naravno, sačuvani su do naših dana) Međugorje se više – sve do 1672. godine – ne spominje kao sjedište župe. Iz prve polovice 17. stoljeća sačuvano je više dokumenata (provincije Bosne Srebrene, biskupa makarskog fra Bartula Kačića, fra Pavla Rovinjanina iz 1640.), u kojima se još uvijek spominje župa Čitluk ili Gabela (iz koje je služeno čapljsko područje) te župa Ljubuški. Veljaci i Međugorje se ne spominju: sada se područjem Nahije upravljalo iz "Ljubuškoga", zacijelo iz nekoga od ljubuških sela, možda iz Šipovače ili Veljaka.

U međuvremenu, za (mostarsko) Blato i Brotnjo skrb je preuzeo novi samostan. Kako je, naime, gore rečeno, početkom 17. st. osnovan je samostan u Živogošću (godine 1612. ili malo kasnije). On je, očito, preuzeo pastoralnu brigu za neka područja u (današnjoj) Hercegovini. Tako u jednom dokumentu iz 1623., samostanu u Živogošću pripadaju tri velike župe: Živogošće, Zavojanje i Mostar. Župa Mostar, skupa s Blatom i Brotnjom, imala je oko 1630. godine oko 300 katoličkih obitelji, što znači otprilike 3000 žitelja. Nije jasno gdje je župa Mostar imala

svoje sjedište. U samom gradu zacijelo nije, jer kršćanima, a pogotovo njihovim "papazima" (franjevcima) pristup u grad nije bio dopušten. Vjerojatno župnik franjevac ni tada nije imao stalnog boravišta. Iz toga razdoblja, nažalost, imamo i premalo sačuvanih podataka, a da bismo mogli točnije opisati stanje u kojem su tada živjeli franjevci i njihov puk.

Međugorje: župa 1672. godine

Ipak, prema jednom izvoru, mogli bismo zaključiti da je Međugorje sve do 1672., a vjerojatno i kasnije, bilo sjedište istoimene župe. Na temelju sačuvanih spisa jasno je da su župe, po potrebi, mijenjale ne samo svoje sjedište, nego i svoj opseg. Tako se 1672. godine spominju tri župe: Međugorje, Brotnjo i Mostar. Neko vrijeme, naime, nakon što su primorski samostani došli pod mletačku vlast (u tijeku i nakon Kandijskog rata, 1645. – 1669.), brigu o njihovim župama preuzeli su samostani koji su ostali pod osmanlijskom vlašću. Tako je imotski samostan preuzeo skrb za župe Brotnjo i Mostar, a kreševski za župu Međugorje. Kapitul u Fojnici, održan u kolovozu 1672., naredio je da imotski samostan ima odmah povratiti samostanu Živogošće župu Brotnjo, a župu Mostar na sljedećem kapitolu. Kreševski samostan treba odmah predati polovicu prihoda župe Međugorje zaostroškome samostanu, a drugu polovicu na sljedećem kapitolu.

Na temelju makar manjkavih podataka možemo sa sigurnošću zaključiti da je Međugorje tijekom 17. stoljeća barem povremeno bilo sjedište župe iz koje je služen čitlučki i ljubuški kraj, ili dio toga područja.

IZ MEĐUGORJA U SAO PAULO U BRAZILU (2.)

Gospa će ti dati znak svoje nazočnosti

Toga popodneva, budući da je don Boggiano imao sastanak s fra Jozom, prvim međugorskim župnikom, zamolio me je da pratim neke hodočasnike na Podbrdo, na brdo ukazanja. Prihvatio sam više zato da bih učinio uslugu prijatelju nego iz svećeničkog žara. Kad smo završili kronicu, sjeo sam uz jedan od križeva koje su vjernici ostavili na brdu i ugledao kako se niotkuda pojavljuje onaj isti čovjek s Križevca. Prestrašio sam se, jer sam pomislio da je to neki policajac koji me prati zato što sam svećenik. Ponovno mi se približio i rekao mi odlučnim glasom: **"Budući da još uvijek ne vjeruješ u sve ono što ti je Gospa poručila, prije nego što odeš iz Međugorja ona će ti sama dati znak svoje nazočnosti."**

Radosni susreti

Sav prestrašen, pobjegao sam od tog gospodina i trčeći sišao u selo gdje sam susreo don Boggiana koji se vratio sa susreta s fra Jozom. Ispričao sam mu što mi se dogodilo i zatražio životnu ispovijed, jer sam mislio da mi se bliži smrt. Budući da je on bio veliki štovatelj "Gospe", iskreno sam ga zamolio da joj kaže da vjerujem u njezinu nazočnost i da mi ne treba davati druge znakove!

Među mnogim hodočašćima stigao je i jedan autobus iz Emilie Romagne, bez svećenika. Don Valdemaro, po savjetu fra Tomislava, zamolio me da za hodočasnike predvodim križni put. Prihvatio sam drage volje, jer sam svojom dobrom voljom htio pokazati da vjerujem u ukazanja "Gospe".

Oče, ja sam onaj znak koji ti je Gospa obećala

Kad smo stigli do treće postaje, prvoga Isusova pada, jedan mladić od dvadesetak godina počeo je plakati, jako plakati. Bilo je skoro nemoguće propovijedati jer su ljudi gledali u njega više nego u mene, ali ja nisam ništa prigovarao jer sam utuvio sebi u glavu da bi se Gospa mogla ukazati kad bih privukao pozornost tog mladića. A ja nisam htio takve stvari. Sve je brzo završilo, bio je to kratak križni put, i kad smo stigli na vrh Križevca, čim sam ja prestao propovijedati, on je prestao plakati. Nevjerojatno sam se uzrujao jer sada, kad je mogao plakati do mile volje, ušutio je i smirio se. Taj mi je mladić prišao, ispričao se za ono što se dogodilo, i rekao da je kao u filmu vidio sve svoje grijeh. Kajao se, plakao, i vidio druge... **"Kad ste prestali propovijedati, oče, čuo sam jasan i razgovijetan glas koji mi govori: 'Tvoji su ti grijesi oprošteni jer si se pokajao, ali trebaš oproštenje Crkve, idi se ispovjediti kod oca Eugenija.'" I tako sam ispovjedio tog mladića...**

Poslije ispovijedi mi je rekao: "Oče, moram vam reći još nešto." Reci! Mladić je zadržao rukave svoje košulje i vidio sam da je pun hematoma. Ubrizgavao je drogu, bio je ovisnik. Zatim je iz džepa na hlačama izvadio neke bočice (s drogom) i razbio ih je na kamenju. Zaprepašten sam mu rekao: **"Mladiću, tvoji su ti grijesi oprošteni, ali ne možeš se prestati drogirati od danas na sutra. Ja se ne razumijem baš najbolje u te stvari, ali je možda bolje da odeš k liječniku."** Šireći ruke, mladić mi je rekao: **"Oče, ja sam iscjeljen i sad sam zdrav, ja sam onaj znak koji ti je 'Gospa' obećala dati prije nego što odeš iz Međugorja."** To je bilo previše i počeo sam plakati. S pravom ženskom finocim, Majka Božja poštovala je moju volju da ne želim vidjeti nikakav izvanredan znak i nikakvo ukazanje, ali mi je dala velik i nezamjenjiv znak svoje nazočnosti.

Povratak u Brazil

Od te se godine moj život promijenio. Odlučio sam se vratiti u Brazil, iako mi je bilo malo neugodno pojaviti se pred svojim poglavarima koji su vjerovali da sam gay. Da bih produžio putovanje, ukrao sam se na brod graditelja Grimaldija koji je bio prijatelj naše obitelji. Imao sam dvadeset dana do suočavanja sa svojim poglavarima.

Kad smo stigli u luku Paranagua u Brazilu, svi su putnici sišli na kopno i otišli smo jesti u restoranu na obali. Da bih se, nakon tri godine odsutnosti, prilagodio onomu što se u međuvremenu događalo u Brazilu, kupio sam novine. Dok sam čitao, jedva sam mogao povjerovati u ono što vidim: "Taj i taj svećenik nađen u lokvi krvi ... u teškom stanju odveden u bolnicu ... bio je gay." Bio je to onaj svećenik koji je mene oklevetao!

Među stvarima koje mi je onaj gospodin bio rekao u Međugorju bilo je i ovo proro-

U jednom trenutku sam shvatio da se ispunjava jedno od proročanstava koje mi je dao onaj bradati gospodin: Gospin plan da osnujem jednu novu zajednicu u kojoj se moli. Vicka je o tome često govorila.

čanstvo: Mnogi ljudi iz Sao Paula u Brazilu pisali su Kraljici Mira u Međugorju, moleći za svećenika koji će biti doista otac njihovoj župi, a Gospa je izabrala mene. Kad sam otišao pozdraviti mjesnog biskupa, dao mi je prijedloge vezane uz pastoralni rad. Znajući za ono proročanstvo, nisam ništa rekao. Biskup me je automobilom pratio u obilasku nekih župa, ali sam izbor ostavio njemu.

Moji župljani me nisu prihvatili

Tako sam bio poslan u župu Božanske Riječi koja se nalazila u jednom stanju nakon odlaska župnika koji je napustio i svećeništvo. Moji poglavari nisu htjeli da preuzmem skrb za tu župu jer su na umu imali nešto drugo, ali su na kraju pristali.

Za trajanja ceremonije, kad me je biskup predstavljao župi, primijetio sam da nešto nije u redu. Nikakve fešte, ni traga radosti zbog dolaska novog župnika. Kad je obred završio, svi su otišli i ostavili me samog u crkvi. Kad sam ušao u župnu kuću, našao sam je potpuno praznu. Prethodni župnik – koji je imao i djecu – sve je odnio, uključujući i automobil. Te sam noći spavao na klupi u crkvi i Gospodin me je utješio.

Tek nakon nekoliko mjeseci saznao sam od svojih župljana da su oni pisali Kraljici Mira i molili za svećenika koji će biti doista otac.

Iako sam bio zadovoljan novim pastoralnim zadatkom, nisam prečesto odlazio u svoj Institut jer sam htio izbjeći kritike. U međuvremenu, Gospodin je od mene tražio da oprostim onom subratu koji me je oklevetao: **"Moraš za njega pripremiti svečanu gozbu"**, govorio mi je. Pravio sam se da me se to ne tiče i mislio sam da to samo zamišljam. Ali, Gospodin me nije ostavljao na miru. U svim prigodama, napose u trenutcima molitve i klanjanja, ponavljao mi je isto. I tako, s Božjom milošću, pozvao sam tog subrata na ručak i počeo pripremati gozbu s talijanskim poslasticama.

Dok sam se time bavio, zazvonio je telefon: nazvali su me iz zračne luke i rekli da su neki fratri u Brazil donijeli sliku Kraljice Mira i da me pitaju želim li ju primiti u svoju crkvu. Držao sam da mi to Marija dolazi u posjet, uzvratiti mi što sam ja otišao k njoj u Međugorje. Za trajanja tog posjeta kupio sam zemljište da bih sagradio ono što će kasnije postati "centar za mladež".

Ne bih išao previše u širinu, iako su se u mojem životu i u životu župe događale mnoge stvari. Svake sam se godine vraćao u Međugorje, ne da bih trčao za vidiocima

Sveta Misa u crkvi Boga Oca

(prema kojima sam imao neke predrasude), nego sam želio slušati fra Jozu.

Nova molitvena zajednica

Jednoga dana nakon ukazanja pozvala me je Vicka. Rekla mi je da me Gospa blagoslivlja i da za mene ima neke planove, planove u koje nisam vjerovao. Kako bilo da bilo, Vicka je na mene ostavila dobar dojam. Nije bila ohola, nije se osjećala boljom od drugih zato što ima ukazanja. Izgledala mi je iskrena, vesela, radosna, ponizna. Počeo sam odlaziti k njoj. (Gospa, koja nas poznaje, zna kako nas treba osvojiti.) U jednom trenutku sam shvatio da se ispunjava jedno od proročanstava koje mi je dao onaj bradati gospodin: Gospin plan da osnujem jednu novu zajednicu u kojoj se moli. Vicka je o tome često govorila.

Počeo sam stavljati na papir neka pravila za tu novu zajednicu. Želio sam da bude monaškog tipa, budući da su "Gospine" poruke posebno usmjerene prema molitvi. Kad sam bio gotov, dao sam Pravilo Vicki na čitanje, da ga prikaže Gospi, budući da izričito govori o Kraljici Mira. Sutradan mi ga je Vicka vratila, s riječima da ga treba dati biskupu na potvrdu. To sam i učinio, uvjeren da će me odbiti, budući da međugorska ukazanja ni dan-danas Crkva nije priznala.

Biskup priznao Pravilo i zajednicu

U siječnju 1995., na povratku iz Međugorja, odlučio sam ostati koji mjesec u Italiji da bih bio uz kumu koja je trebala ići na ope-

raciju srca. Na blagdan Gospe Lurdske, 11. veljače, nazvao me moj ispovjednik, kancelar kurije, i rekao da je biskup u svojoj biskupiji priznao našu Zajednicu kao **Privatno društvo vjernika, da je potvrdio Pravilo i uspostavio udrugu kao pravnu osobu prema Kanonu 322/2.**

Na brzinu sam se vratio u Brazil vidjeti kako ću dalje. Nisam nikoga tražio i nisam pravio nikakvu promidžbu za zvanja, a počeli su stizati prvi kandidati, točno kao što mi je Gospa rekla. (Ja ću vam slati zvanja, vi samo molite.) S porastom broja zvanja bio sam prisiljen tražiti zemljište za buduću zajednicu. Ne znam radi li se o slučajnosti, ali vlasnik zemljišta koje sam našao zvao se Rosario.

Tako smo počeli graditi naš samostan "Regina Pacis", crkvu Boga Oca (na izričit Marijin zahtjev) i kuću "Malog Isusa", jer je Marija izričito zahtijevala da gosti u samostanu budu djeca s ulice.

Neću duljiti s opisivanjem čudesa koja su se dogodila da bi se gradnja dovršila, jer bi za to trebala cijela knjiga. Samo ću spomenuti jedan Gospin prijekor. Rekla je Vicki da mi kaže (a Vicka mi je to ponovila nekoliko puta), da to nije moje nego Njezino djelo, i da se ne trebam previše brinuti o materijalnim stvarima.

Na blagdan Katedre sv. Petra, 22. veljače 1999., naše je **Bratstvo priznato kao javno društvo i pravna osoba biskupijskog prava**, da bi živjelo s ciljem koji predviđa Pravilo.

(Nastavlja se)

PORTUGAL, GOSPINA ZEMLJA

fra Karlo Lovrić

Riječ Fatima je, takoreći, drugo ime za vjernike u devetmilijunskom i napaćenom portugalskom narodu, koji na poseban način štiju Blaženu Djevicu Mariju.

Korijeni pobožnosti

Iako će u ovom tekstu biti ponajviše riječi o Fatimi i fatimskim ukazanjima, dobro je spomenuti još neka manje ili nikako poznata Gospina svetišta u Portugalu: Batalha, Alcobaca... Ta su svetišta i povijesni i umjetnički spomenici velike vrijednosti. Isto tako, posjetitelj će lakše razumjeti korijene pobožnosti portugalskog naroda prema Gospi, pobožnosti koja se danas snažno očituje na velikim skupovima u Cova da Iria. Tu se osjeti zašto je Portugal od svoga utemeljenja nazvan "Gospina zemlja".

Godine 1646. kralj Ivan IV., a i sva nacija - kler, plemstvo i narod - zakleli su se na vjernost Bezgrješnoj Djevici i proglasili je Kraljicom i Zaštitnicom Portugala. Od toga trenutka portugalski kraljevi više nisu stavljali krunu na glavu, jer je kruna rezervirana samo za Bezgrješnu Djevicu Mariju.

Da bismo bolje razumjeli Gospina ukazanja u Fatimi, pod kojim su se okolnostima i kako dogodila, pogotovo jer ulazimo u devedesetu godinu od ukazanja, nužno je reći nešto i o gore spomenutim svetištima.

Batalha

Kraljevski samostan od Pobjede jedan je od najpoznatijih spomenika u Portugalu. Sagradio ga je kralj Ivan I., kao zavjet Blaženoj Djevici Mariji, Zaštitnici Portugala, jer je 1385.g. kraljevstvo prolazilo kroz jednu od najvećih kriza u svojoj povijesti.

Digli su se u domoljubnom zanosu protiv španjolske dominacije. Kralj se zavjetovao da će, ako pobjede, sagraditi samostan u čast Gospi. I doista su 14. kolovoza 1385. pobijedili kastiljansku vojsku u bitci kod Aljubarrota i tako spasili neovisnost portugalske nacije. Nakon dvije godine, dominikancima je povjerena gradnja samostana sv. Marije od Pobjede.

Sagrađen je samostan s velebnom crkvom, ali je sedam kapelica, u kojima su trebali biti pokopani kralj i njegovi nasljednici, ostalo nedovršeno.

Fatimska Gospa

Hodočasnike ili turiste, koji posjete samostan i vide ga prazna, napuštena, u isto vrijeme obuzima i divljenje i tuga (imao sam priliku vidjeti ovo zdanje prije desetak godina). Dive se onima koji su podigli ovako veličanstven spomenik, plod tako bogate arhitekture, a obuzme ih tuga zbog nestanka redovničkog i liturgijskog života koji je nekada tu cvjetao.

Alcobaca

Samostan sv. Marije - Alcobaca drži se kolijevkom portugalske kulture i razvoja nacije. Vjekovima je bio ognjište vjerskoga života, umjetnosti, književnosti i uvelike doprinio ekonomskom životu zemlje. Početci sežu u godinu 1151. kada je Alfonso Henricho, prvi portugalski kralj, zamolio sv. Bernarda, opata iz Clairvauxa (Francuska), da mu pošalje redovnike cistercite. Čini se da je ta odluka bila plod zavjeta koji je kralj donio 1147., prije oslobođenja Santaréma i Lisabona od Maura.

Već 1157. samostan je bio u punoj aktivnosti, a velika opatijska crkva posvećena je pet godina kasnije. Opatija je kopija (one) opatije iz Clairvauxa. Primitivnog je gotičkog i pomalo romaničkog stila. Jedna je od najvećih u Portugalu: duga 106 metara, široka 21 metar i visoka 20,12 metara. Po Bertauxu, ova samostanska crkva je "najčistija i najveličanstvenija koju je ikada stvorio cistercitski genij". Bogatstvo opatije Alcobaca bilo je, čini se, kobno za njezinu budućnost. Bogate darovnice oslabile su religiozni duh redovnika, kojih je jedno vrijeme tu živjelo 999. U 16. stoljeću bilo ih je svega 66, u idućem stotinjak. Osamnaesto stoljeće bilo je kobno. Napoleonski napadi, profanacije i destrukcije učinili su opatiju ruševinom.

Godine 1834. u Portugalu je nestalo samostanskog života. Sadašnji spomenik svjedoči još jedino o veličini duša koje su ga gradile.

FATIMA

Fatima je smještena u središnjem dijelu Portugala, 30-ak kilometara od Atlantskog oceana, na teritoriju općine Ourem. Imena Fatime i Ourema, kao i mnoga druga imena u Portugalu, potječu iz doba Maura. Fatima je dobila ime po kćeri velikog proroka islama Muhameda. Nedaleko od Fatime (oko jedan kilometar) nalazi se Aljustrel, seoce u kojem je rođeno troje pastira kojima se 1917. ukazala Gospa.

Prema zapadu, blizu Aljustrela, na brdu, zvanom Cabeco, nalazi se Loca de Cabeco, gdje se 1916. pastirčićima dva puta ukazao anđeo.

Dva kilometra zapadno od Fatime brojne su male uvale, prozване Cova da Iria: mjesto u kojemu se Gospa djeci ukazala pet puta. U maloj dolini, između Aljustrela i La Loca de Cabeco, zvanom Valinhos, Gospa se ukazala još jednom.

Najmračnije godine

Godine 1916. i 1917. bit će obilježene kao najmračnije u povijesti europskih naroda.

Najmoćnije nacije vode bratoubojički rat, Prvi svjetski rat će prouzročiti milijunske žrtve. Godine 1917. izbila je u Rusiji boljševička revolucija koja je, malo po malo, prenosila cijelom čovječanstvu načela ateizma, vjerskih progona i nijekanje duhovnih vrijednosti.

U vrijeme tih godina u Fatimi, u Portugalu, Anđeo mira i Blažena Djevica Marija donijeli su preko pastirčića poruku mira, nade i ljubavi cijelom čovječanstvu.

Portugal, s jedva 90.000 km površine i oko 9 milijuna stanovnika, smješten zapadno od Španjolske, godine 1917. našao se u očajnim uvjetima: političkim, socijalnim i ekonomskim. Vlade su se smjenjivale jedna za drugom, a da nijedna nije riješila probleme zemlje. Revolucije su bile česte, nikakvo povjerenje naroda u svoje vođe. Na ekonomskom planu potpuni bankrot. Na vojnom planu vodila se bitka na dvije fronte: u Francuskoj i Africi.

Portugalsko pučanstvo bilo je sastavljeno velikim dijelom od skromnih seljaka, časnih i radinih osoba, premda lišenih materijalnih dobara.

“NI BOG, NI RELIGIJA!”

I prije tih teških i mračnih europskih godina, vjera i Crkva u Portugalu su progonjeni. Već 1913. Alfonso Costa, donoseći zakon o odvajanju Crkve od Države, izjavljuje: “Zahvaljujući ovom zakonu, Portugal će kroz dvije generacije uspjati uništiti katoličanstvo”. Školska su djeca nosila plakate s natpisima: “Ni Bog, ni religija”!

Evandjelje nas uči da je poniznost to čime ugađamo Bogu. Fatimska Gospa je, slijedeći taj nauk, izabrala tri skromna pastirčića da svijetu našega vremena prenesu njezinu poruku. Fatimski vidioći bili su posve normalna djeca, ni po čemu različita od djece njihove dobi. Kao i bezbroj tolike djece u seoskim sredinama u svijetu, čuvali su ovce svojih obitelji.

Lucija je bila najstarija. Rodila se 22. ožujka 1907. Imala je smeđe lice, crne i svijetle oči, guste obrve, crnu kosu, malo tubast nos, velike usne, široka usta, blag karakter i bila je vrlo okretna. Sva su je djeca voljela radi njezine brige za male.

Franjo, Lucijin rođak, rodio se 11. lipnja 1908. Bio je ovalnog i dosta punašnog lica, malih usta, snažan, miran, dobrog karaktera i umiljat. Volio je prirodu i satima je svirao frulu.

Jacinta, mlađa Franjina sestra, rodila se 11. ožujka 1910. Imala je lijepo, okruglo lice, oči žive, usne tanke, kratku bradu; bila

Fatimski vidioći Lucija, Franjo i Jacinta

Fatimska Gospa je izabrala tri skromna pastirčića da svijetu našega vremena prenesu njezinu poruku. Fatimski vidioći bili su posve normalna djeca, ni po čemu različita od djece njihove dobi. Kao i bezbroj tolike djece u seoskim sredinama u svijetu, čuvali su ovce svojih obitelji.

je vrlo osjećajna. Duboka nježnost i veliko prijateljstvo vezalo ju je s Lucijom. Nikada nije izgovarala laž, što je koštalo da koštalo. Voljela je ovce, janjce, cvijeće, zvijezde, mjesec - “Gospinu svjetiljku” - i svu prirodu. Pokazivala je veliku strast za plesom, nekada i tvrdoglavo. Puno je molila.

Njih troje, ni po čemu drukčiji od drugih, u roditeljskom domu odgojenih u zdravoj kršćanskoj vjeri, bit će izabrani kao glasnici velike FATIMSKE PORUKE svijetu kojemu je potrebna ljubav, nada i mir.

BOG JE SLAO ANDELE

U povijesti izabranog židovskog naroda i u povijesti Crkve, Bog je često slao svoje anđele kao nositelje PORUKA ljudima da bolje razumiju Božju riječ i Božju volju.

U Fatimi, godinu dana prije Gospinih ukazanja, Anđeo je tri puta posjetio troje pastirčića. Kao Gospin prethodnik, pripremio je djecu da mogu bolje razumjeti Gospinu poruku koja nije mogla biti drugačija od Evanđelja.

(Nastavlja se)

NE BOJ SE, MOJSIJE!

dr. fra Iko Skoko

U povijesnom sjećanju židovskoga naroda prikazuje se Mojsije (hebr. *mōšeh*, egip. *Mšj*: roditi, tj. sin nepoznata oca) kao: Božji suradnik u spašavanju Izraela iz egipatskog ropstva, vođa Izraelaca kroz pustinju, posrednik Božje objave na Sinaju, zakonodavac, prvi i najveći prorok, zagovornik i pomiratelj među plemenima i narodom. Mojsije je rođen u Levijevu plemenu u Egiptu, upravo u ono vrijeme kad je faraon od straha zabranio život muškoj djeci u izraelskom narodu. Otac mu bijaše Amram (veliki narod), koji je uzeo za ženu svoju tetu Johebedu (Bog je slavan). Egipćani, posebno za vrijeme faraona Setija I. i Ramzesa II. (1290. – 1224. pr. Krista), odlučili su ubijati židovsku mušku djecu, te se tako zaštititi od njihova množenja. Zahvaljujući bogobojaznim roditeljama, majka ga je nakon poroda krila tri mjeseca. Iako je odgojen na egipatskom dvoru, bio je svjestan da je Židov. Imao je osjećaj za pravednost. Zaštitio je jednoga svoga sunarodnjaka od Egipćanina. Međutim, kad je htio unijeti pravednost u svoj narod, zaprijetila mu je životna opasnost upravo od sunarodnjaka. Pobjegao je pred faraonom u midjansku zemlju. I tu se pokazuje pravednim čovjekom koji traži pravednost ne samo za svoj narod, jer je zaštitio kćeri midjanskog svećenika Reuela/Jitra/Hobaba. Ženi se njegovom kćerkom Siporom. U braku je imao sinove Geršona i Eliezera. Novi preokret u njegovu životu, novo iskustvo s Bogom što se dogodilo za vrijeme ispaše stada njegova tasta, nije utjecalo samo na njega i Židove, nego na veliki dio povijesti čovječanstva. Mojsije je susreo Boga na brdu Horebu. Bog

mu se objavljuje kao Bog povijesti njegovih predaka Abrahama, Izaka i Jakova i njegova naroda. Poziva ga da izvede svoj narod iz egipatskog ropstva. Mojsije drži kako nije dostojan i sposoban učiniti to veliko djelo, zato traži da Bog povjeri tu misiju nekomu drugom. (usp. Izl 4,13). Pita za Božje ime, hoće znati njegov identitet i kako će ga predstaviti narodu, da bi ga narod mogao pojmiti i zazivati. Bog se predstavlja "Ja sam koji jesam" ili "Ja jesam", Bog Abrahamov, Bog Izakov i Bog Jakovljevi. Kad je nakon više pokušaja uspio "uvjeriti" Boga kako je nesposoban i nevješt u govoru, Bog mu daje moć da čini znamenja i daje mu pomoćnika koji će biti glasnogovornik. Službu možda prvoga glasnogovornika u povijesti dobio je njegov brat Aron. Unatoč "nerječitosti, sporosti u govoru, i teškom jeziku" Mojsije je postao veliki govornik i imao je moć činiti nesvagađasnja znamenja, u kojima su ljudi vidjeli čuda učinjena s Božjom moći. (usp. Izl 3). Nakon velikih znamenja, faraon (pretpostavlja se faraon-graditelj Ramzes II. oko 1250. pr. Krista) je pristao da Mojsije izvede narod. Nakon tri mjeseca, stigli su u pustinju kroz koju su putovali četrdeset godina do obećane zemlje Kanaana. Bog je više puta kroz pustinju hrabrio Mojsija i njegov narod. Posebno je hrabrio Mojsija pred bitku s kraljem Ogom, riječima: "Ne boj ga se!" (Br 21,34). Mojsiju nije bilo dopušteno ući u obećanu zemlju. Nakon što je blagoslovio narod u Moabu, uspeo se na goru Nebo. S vrha Pise ugledao je obećanu zemlju i tu preminuo. (usp. Pnz 34,1-12). Mojsije je za Židove Božji posrednik, veliki prorok, zakonodavac, utemeljitelj nacionalne i duhovne svijesti.

BOŽE, OČE NAŠ

fra Slavko Barbarić

Bože, Oče naš, u ime Tvoga Sina Isusa Krista, Spasitelja i Otkupitelja, koji nam je rekao: Molite i dobit ćete, tražite i naći ćete, molimo Te da ispuniš naša srca darovima Duha Svetoga, da mogmemo posvjedočiti Tvoju očinsku ljubav i milosrđe.

Ulij nam u srce dar radosti, da sve poteškoće mogmemo radosno prihvatiti i križeve strpljivo nositi. Obnovi nas svojim Duhom, da mogmemo živjeti s Tobom i sa svim ljudima u miru. Darom ljubavi i mudrosti daj nam milost da budemo blizu Tebi i svoj braći ljudima i da uvijek rješavamo sve poteškoće snagom Tvojega Duha.

Molimo Te za sve, koji su se od Tebe udaljili, koji su ostali bez duha i ponašaju se kao bezdušni u svojem životu, koje je zahvatila ludost grijeha te uništavaju sebe i druge.

Snagom ljubavi svoje ozdravi srca ranjena mržnjom, darom vjere ozdravi od svake nevjere, darom nade ozdravi od beznađa i svakog negativnog osjećaja, darom mudrosti ozdravi srca od svake ludosti grijeha, darom mira ozdravi nemirna srca.

Ispuni svojim Duhom vidioce, da nastave svjedočiti u jednostavnosti i ljubavi svima koji Te traže u Međugorju.

Svojim Duhom vodi svećenike i sve župljane Međugorja i sve hodočasnike, da iz dana u dan postajemo svjesniji Tvoje ljubavi i svojega poslanja.

Tako neka bude. Amen.

Na Križevcu

STOPAMA MIRA

Radosna otajstva krunice

Marija i Josip prikazuju Isusa u hramu

ISPRUŽENI DLANOVI

Stojim mirno na ovom brdu i gledam vas:

prepuni snova, obitelj na početku, idila.

Dopustili ste da se Bog umiješa u vaš život,

za uzvrat ništa tražili niste, čak ni šaku zemlje,

vaš dom bio je u srcima, u poštovanju, u blizini.

Što ste razmišljali dok ste Dijete držali u rukama?

Zar ne, htjeli ste biti odani, slušati Božju riječ,

u dlanove mu položiti sina da ga čuva i vodi.

Kako se samo božansko spustilo do ljudskog!

Ja u to ne mogu proniknuti, tek mogu vjerovati,

kada se vidimo jednoga dana sve će mi biti jasno,

dotle tek nastojim otjerati svaku brigu iz srca,

nije se skrbio Bog samo za tvoje dijete, Marijo,

on se skrbi i za Antu, Luku, Juru, svu djecu hrvatsku,

skrbi se i za svu djecu europsku, djecu svjetsku,

naš je Bog brižan otac i gane ga suza dječja.

Na Brdu ukazanja, na kamenitoj stazi stojim,

kad bih mogao rukama bih zagrlio čitav svijet,

ali ne mogu, tek ti ga prikazujem kao kruh svagdanji,

hvala ti što si me u njega poslao, nimalo slučajno,

prepoznajem zadaću i htio bih je do kraja obaviti.

Marijo, Josipe, Isuse, primete li me kao sina, kao brata?

Zar je odgovor potreban, zar već sve rečeno nije?

Smiješite mi se blago, kad bih ja znao tako,

koracam, u srcu mi buja nada, tiho, polagano,

radujem joj se kao dijete kruhu u siromaškoj kući.

Miljenko Stojić

MEĐUGORSKI
EMAUS

fra Mario Knezović

Isus je uskrsnuo! Proslavili smo Uskrs, taj najveći kršćanski blagdan, svatko na svoj način. No, jesmo li susreli uskrslog Isusa? Jesmo li ga gledali u oči ili su sumnja i tama ovili naš vidik? Pitajmo se, što imamo slično s onom dvojicom učenika koji na putu u Emaus nisu prepoznali Isusa, premda je s njima hodio ukorak? Bi li i nama, kao toj dvojici, Isus rekao: "Bezumni i srca spora da vjerujete što god su proroci navijestili!" (Lk 24,25).

Kad razmišljam o tom događaju što se zbio na putu do Emausa, duh me tjera da sebe stavim u kožu jednoga od učenika. Oni su doživjeli da im je Učitelj raspet, osramoćen, bez suda i krivice osuđen i ubijen. Učenici su, zapravo, Učitelja ostavili još prije njegove smrti na križu. Možemo reći da je Isus za sljedbenike bio istinski mrtvac. Oni nisu mogli vjerovati da Isus, ako je Bog, može umrijeti. Gledajući iz njihove perspektive, oni su bili smeteni i gotovo iznevjereni u svojim nadanjima. Zato oni prigovaraju: "A mi se nadasmo da je on onaj koji ima otkupiti Izrael." (Lk 24, 21).

Učenici su imali svoje planove, a Isus svoj način ostvarenja plana koji je njima bio neshvatljiv. Učenici su željeli demonstraciju Isusova božanstva u konkretnom životu svakoga od njih. Definitivno je da su Isusovi pratitelji stalno bili robovi svoga vremena koje nije gledalo na nebesko nego samo na zemaljsko. Stoga, gotovo da nije čudno što nisu prepoznali Uskrsloga. Ta oni ne mogu zemaljskim očima vidjeti nebesko. Oni su ipak Isusa doživljavali i promatrali kao jednoga od svojih, koji se, eto, odlikovao posebnim djelima.

Učenici su Isusa iznova prepoznali po njegovoj riječi i lomljenju kruha. Tako je Isus morao svojom intervencijom svratiti pozornost na sebe i ponovno se predstaviti. To Isus i danas čini svakome od nas. Svakodnevno se predstavlja i daruje u svetoj Misi, u svojoj riječi, u braći i sestrama, u šumu mora i tišini prirode.

U Međugorju se naš Bog predstavlja na poseban način. On nas po Majci Mariji poziva na put u Emaus - na put do Boga. Marija nas upućuje na svoga Sina i poziva nas na nasljedovanje, na putovanje, na međugorski Emaus. U tom Emausu, koji se odvija na putu do Križevca ili Brda ukazanja, mnogi poput Isusovih učenika hode i umorni i razočarani, ali nakon susreta s Kristom i oni izgovaraju rije-

Sa Uskrsnim

ći: "Ostani s nama jer zamalo će večer i dan je na izmaku." (Lk 24, 29).

Tako je to kad susretneš Isusa na svome životnom putu. Nakon toga susreta više ništa nije isto, čovjek pokrenut iznutra mora mijenjati život. Zato i međugorski hodočasnici pothvati jesu put po Mariji do Isusa. U tom smislu uputiti se u međugorski Emaus znači stati na onu istu stazu života na kojoj bijahu ona dvojica Isusovih učenika o kojima promišljamo u ovim redcima.

KNJIGOM I ČASOPISOM U SLUŽBI KRALJICE MIRA

Brojnim knjigama (52 na temu Međugorja), te listom Znak Mira (217 brojeva u 19 godina), nakladnička kuća otaca pijarista neprocjenjivo je vrelo informacija o snažnom duhovnom pokretu koji je iz Međugorja zahvatio sve dijelove Poljske.

Priredila Renata Juraszek

p. Stanislaw Kania

52 knjige o Međugorju

Kada ste počeli objavljivati knjige o Međugorju i jesu li imale odjeka kod čitatelja?

Prva knjiga koja je govorila o fenomenu ukazanja u Međugorju bila je "tiskana" na šapirografu, kao "samizdat". Riječ je o zajedničkom djelu Renea Laurentina i Ljudevita Rupčića "Ukazuje li se doista Gospa u Međugorju?" Prva prava tiskana knjiga bila je "Tisuću susreta s Gospom" fra Janka Bubala. Doživjela je nekoliko izdanja s ukupnom nakladom od 80 000 primjeraka.

Tijekom 20 godina objavili smo 52 knjige na temu Međugorja. Riječ je, uglavnom, o prijevodima hrvatskih autora na poljski jezik (S. Barbarić, Lj. Rupčić, M. Stojić, K. Šego, J. Bubalo, M. Vasilj, Ž. Ilić) te autora iz drugih zemalja - R. Laurentina, A. Sarracha... Ukupna naklada tih prijevoda iznosi preko 200 000 primjeraka, što uz "Tisuću susreta s Gospom" doseže brojku od tristo tisuća. Dakle, naše knjige imaju uistinu velik broj čitatelja.

Izdajete i Znak Mira, kakav je to list?

Prvi broj lista Znak Mira (Znak Pokoju) tiskan je 25. prosinca 1987. u više nego skromnoj nakladi od 300 primjeraka, u A5 formatu. Pokrenuli su ga p. Eugeniusz Špiołek SP i Zofia Skwarnicka, koji su i prije toga širili informacije o ukazanjima u Međugorju. Na molitvenim susretima redovito su sudjelovali i prikazivali dijapozitive u crkvi otaca pijarista u središtu Krakowa. To je bilo vrijeme komunizma u Poljskoj, u kojoj je vladao vojni režim, pa je Znak Mira bez cenzure mogao izlaziti jedino kao letak "za unutarnje potrebe". U početku je to bio jedan presavijeni list A4 formata i tiskali smo ga u nakladi do 500 primjeraka.

U prvom broju objavili smo intervju s kardinalom Josephem Ratzingerom, na temu ukazanja u Fatimi. Od početka urednicom je bila Zofia Skwarnicka, veliki entuzijast Međugorja od 1985., kada ga je, sa svojim mužem, posjetila prvi put. (Zofia i Marek Skwarnicki bili su prijatelji pape Ivana Pavla II. i redovito su ga informirali o svemu što se događa u Međugorju, n.a.).

Od samoga početka Znak Mira svaki mjesec objavljuje Gospine poruke od 25. u mjesecu te članke prevedene iz stranih časopisa koji obrađuju međugorsku tematiku. Riječ je o časopisima visoke naklade - Eco di Medjugorje, Medjugorje Gebetsaktion Wien, Medjugorje-Torino etc. Kasnije su došli i naši članci, svjedočanstva Poljaka kojih u to doba nije moglo puno putovati, razgovori s organizatorima u to doba malobrojnih hodočašća. Treba se prisjetiti da do 1989. Poljaci putovnice nisu mogli imati kod kuće, nego su ih morali držati na miliciji, a prosječna plaća iznosila je oko 20 maraka, što je doista onemogućivalo putovanja.

Znak Mira čitale su ponajprije osobe koje su dolazile na međugorske molitvene susrete u crkvu oo. pijarista u središtu Krakowa. Vremenom, porastom broja organiziranih hodočašća te međugorske duhovne obnove u Poljskoj, porastao je i krug čitatelja. Nekoliko godina Znak Mira bio je jedini časopis u Poljskoj koji je govorio o Gospinim ukazanjima u Međugorju.

Misija širenja Gospinim poruka u svijet

Počeli ste vrlo skromno, što je i razumljivo imamo li na umu društvene, političke i gospodarske prilike u Poljskoj toga vremena. Kakvo je sada stanje glede Znak Mira?

Sada se Znak Mira čita na području cijele Poljske, premda najveći broj čitatelja živi u središnjim, zapadnim i južnim dijelovima naše domovine. Časopis se, također, prodaje i u Njemačkoj, Engleskoj, Švedskoj, a besplatno se šalje u Ukrajinu i Bjelorusiju. Čitaju

Velečasni Kania, kažite nam, na početku, kada je i kako došlo do utemeljenja nakladničke kuće kojoj ste na čelu?

Nakladnička kuća otaca pijarista iz Krakowa započela je djelovati 1980. Osnovao ju je p. Eugeniusz Špiołek SP kako bismo izdavali skripta za naše sjemeništarce i materijale za dušobrižnike. Ni sanjati nismo mogli o nekakvoj tiskari, pa smo sve radili na malom rototisku GEHA A4. No već 1984. počelo se tiskati knjige za sjemenište, a 1988. počeo sam se brinuti o izdavačkoj kući otaca pijarista i profesionalno organizirati rad, nabavljati tiskarske strojeve.

Nakladnička kuća i tiskara stvarno rade od 1985., premda smo u odjelu za kulturu grada Krakowa registrirani tek 1990.

ga i mlađi i stariji, ljudi različite izobrazbe i svjetonazora. Ipak, može se kazati da najveći broj čitatelja čine žene.

Od travnja 1988. glavni urednik je p. Stanislaw Kania SP, a od 1989. urednice su Zofia Wawrykiewicz i Jolanta Wyznankiewicz. Svi koji su radili ili surađivali sa Znakom Mira na svoj rad su gledali kao na posebnu misiju širenja Gospinih poruka u svijetu, kao odgovor na Gospin poziv da budemo svjedoci. Riječ je o članovima molitvene skupine Kraljica Mira.

Recite nešto o sadržaju lista?

Vremenom, Znak Mira imao je sve veći broj stranica i sve je ljepše izgledao. Krajem 1990. biva ljepše grafički opremljen, a od 1992. ima oblik časopisa na 16 stranica. Od 1998. časopis ima korice u boji. U to vrijeme oblikovali su se glavni dijelovi časopisa: Gospina poruka i razmišljanje, Internetom iz Međugorja – kronika događaja i vijesti, razgovori s vidiocima i drugim svjedocima, Pisma iz Međugorja s. Emmanuel, znanstveni članci poljskih autora, recenzije knjiga o Međugorju, svjedočanstva – naših čitatelja i hodočasnika koji govore kako se promijenio njihov život... Znak Mira danas ima 48 stranica A5 formata.

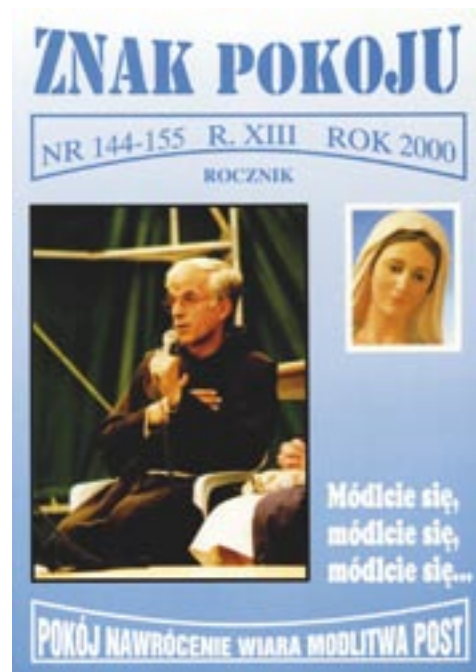
Za vrijeme rata u BiH naš je mjesečnik donosio tekstove iz pera Poljaka koji su dostavljali humanitarnu pomoć, a osobno sam, zajedno s međugorskim hodočasnici i čitateljima Znaka Mira, također prikupljao i dostavljao pomoć u ugrožena područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Časopis, sukladno svojoj uređivačkoj politici, redovito objavljuje reportaže o posjetima svećenika i vidjelaca Poljskoj. Zainteresirani u uredništvu mogu dobiti informacije o hodočašćima koja se organiziraju iz različitih dijelova Poljske, organiziramo hodočašća u Međugorje, ljetne i zimske međugorske duhovne vježbe koje vodimo o. Eugeniusz Śpiołek i ja.

U devetnaest godina izašlo je 217 brojeva Znaka Mira, a njegova uvezana godišta neprocjenjivo su vrelo informacija o snažnom duhovnom pokretu koji je iz Međugorja zahvatio sve krajeve Poljske.

Kolika je trenutna naklada Znaka Mira?

Časopis se sada tiska u 7 600 primjeraka i broj se čitatelja pomalo smanjuje stoga što se sve više i više koristi Internet. Tako je i s drugim tiskovinama, tehnika preuzima čitatelje. I mi se ravnamo prema promjenama, pa naši čitatelji na Internetu mogu čitati i Znak Mira: www.medziugorje.pl. Ljudi sve više koriste Internet pa i mi moramo ići u korak s vremenom. No, znamo da se za čitatelje ne trebamo brinuti, jer tematika koju donosimo toliko je značajna i važna, rekao bih i potrebna, pa će uvijek biti onih koji traže Gospinu poruku. Vjerujem i sve više.

MAMA ZA PETICE, MARIJA ZA DESETKE

Gordana Sušac

Danijel je uvijek bio živahniji od ostale djece. Jednoga dana svi moji naponi da se smiri pali su u vodu. "Izdalo" me je i opominjanje i upozoravanje, jednostavno – ponašao se kao da govorim drugim jezikom.

Razumio me je i primirio se tek kada sam rekla da sve mora ispričati svojoj majci. Ako li on ne kaže, kazat će rođak iz susjedne klupe. Sljedeći sat trebao je ispričati što je majka rekla. Nije mu bilo svejedno kada je to čuo, bio je miran do kraja sata. Uistinu me je zanimalo što će majka reći na sve to.

Odmah na početku sljedećeg sata Danijel se javio, želio je nešto reći. Svi smo ga s posebnom pozornošću slušali. "Ispričao sam majci što je bilo na satu. Ona mi je rekla da sam napravio veliku pogrešku, da sam vas uvrijedio i da vam se trebam ispričati. Žao mi je što sam ometao sat i oprostite". "Ja mislim da se ti moraš ispričati i svojim kolegama", kazala sam na to. "Jest, učiteljice", reče on, okrenu se prema kolegama te im se ispriča.

Mama, svaka ti čast! Uistinu, vi ste mama za petice!

Evo, ušli smo u mjesec svibanj, posebno posvećen Blaženoj Djevici Mariji, koju častimo kao Isusovu i našu Majku. Ona koja je Isusa rodila postade majkom svih koji u njega vjeruju. Što li sve možemo, kao moj Danijel od svoje majke, naučiti od nje.

Nije puno govorila, mudra je bila i sve u svome srcu čuvala. I kada joj je bilo potpuno nejasno zašto Sina Božjega mora roditi u štalici, a i onda kada Ga je gledala kako visi na križu. Savjetovala je i bodrila apostole na putu vjere i u nasljedovanju Krista.

Ona je savjetovala poslužiteljima na svadbi u Kani da poslušaju Isusa u svemu što on kaže. Ona je poslušna Bogu u cijelom svom životu. Ona nas i odgaja primjerima iz svog života. Uči nas ustrajnosti, pouzdanju u Božju providnost, poniznosti, velikoj vjeri i nadasve iskrenoj ljubavi!

Zaslужila je Ona da je gledamo kao svoj uzor u vjeri. Ta što li je drugo majka nego uzor i "krojač" nas samih!

Znam da ponekad tu Marijinu majčinsku ulogu izgubimo iz vida, kao što je Danijel ponekad nemiran. Svjesni da smo svi ipak djeca koja iz dana u dan uče, lakše si oprašamo i još usrdnije molimo! Pa zar nije tako?!

REQUIEM ZA MOJU BAKU

(† Zorka Pervan, 1925.-2006.)

**Dana 27. travnja 2006., opremljena svetim sakramentima umirućih,
preminula je Zorka Pervan, majka našega fra Tomislava. S mužem † Ićom**

Zorka je rodila desetero djece te dočekala 32 unučadi i 11 prauučadi.

Tama je ustuknula pred svjetlom još jednoga dana, i dok je zora prepuštala mjesto punini sunca, na dvorištu svoje kuće baka Zora izgovarala je svoju najdražu usrdnu molitvu: *Isuse moj*. Toliko ju je puta izgovorila u životu i životom, Isus joj je bio sve i uistinu je bio njezin i ona njegova. A ne bi bilo ničega neobična u tomu da to nisu bile njezine posljednje riječi. Pa i ta neobičnost učas se rasprši pred spoznajom da baka Zora ništa drugo i nije mogla reći, jer život je za nju imao, u svakom svom otkućaju, mjeru vječnosti. Stoga njezina i ne bijaše smrt, bijaše to riječ. Naš grijeh mogu biti nepotrebne riječi, smrt se ne da izreći, pogotovu smrt nekoga tko nas je znao zakriliti ljubavlju kao što je to znala baka Zora. I ako progovaramo, možda to činimo iz osvete ili iz straha pred šutnjom koja je riječ. A ona nam je životom kazala, i u ove uskrsne dane ponovila: Uskrsnuće je priroda koja postaje besmrtna po Smrti, to su ri-

ječi i stvari ujedinjene s Riječju, Neizrecivim, Šutnjom, u Isusu.

Danas dodirujem bakine stvari. Otvaram, po prvi put bez nje, uredno složenu njezinu škrinju. Među mnoštvom sitnih stvari koje zrcale bakinu dušu uzimam u ruke *Fra Anđelov molitvenik*. Onako crn i izlizan od svakodnevna listanja kazuje mi odakle baki onakva snaga u životu, gdje je nalazila izvor svoga mira i blagoslova što ga je i na nas prenosila. Sada mi je jasno zašto uz svu blagost i red nikada s njezina lica nije silazila vedrina i iščekivanje boljega. Pa ni onda kad je čekala pokojnog mi djeda na povratku iz rata, kad je rađala i djecu podizala, kad bi sušne godine zaredale, kad bi se nedaće namnožile. Tu je *Isuse, ja se uzdam u te*, jednako crn i izlizan, zatim *Novi zavjet, Biblija*, tu su njezini omiljeni duhovni časopisi. Tu su krunice s hrapavim zrcima i požutjelim križem.

Potom uzimam slike bakine djece složene s ljubavlju po starini. Baka se životu radovala i sve je za njega žrtvovala. Djeci nije davala samo koru kruha i tračak sunca već krilo pod kojim su se svi osjećali sigurno i zaštićeno. Znala je da bez duha ni količina ni veličina ništa ne vrijede. A znala je da je vlastiti primjer najbolji putokaz u život, stoga se nije štedjela, ni u pouci ni u djelu.

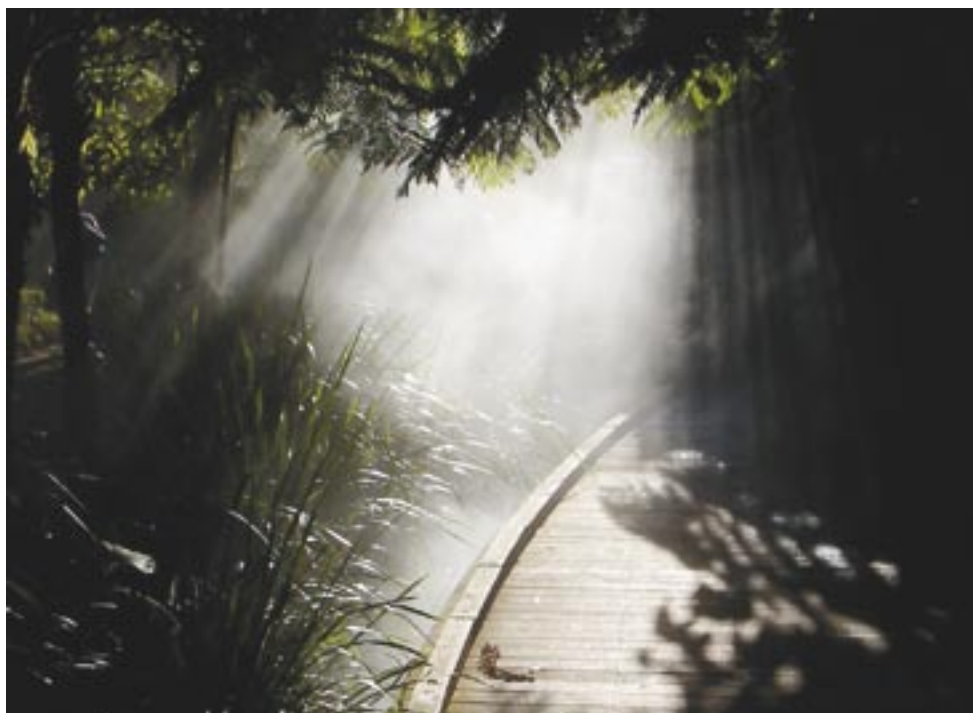
Odlučila sam čuvati bakinu škrinju i sve što je u njoj a od danas u nju ću pohraniti i svoj dnevnik u koji sam zapisala dvije, meni jako drage, priče o baki.

Prva govori kako je baka u svojoj 45. godini ostala trudna po deseti puta. Nakon nekih zdravstvenih poteškoća pošla u Mostar potražiti pomoć kod liječnika. Oni joj, valjda kad su vidjeli koliko je godina baki i koliko već ima djece, savjetovali da pobaci. Nu, ona se nije dala smesti ni prestrašiti. I mnogi bi u takvim prilikama, možda i ne slažući se u sebi, ostali šutjeti, ali ona ih izgrdi kako se samo usuđuju njoj takvo što i spomenuti. Liječnici su se postidjeli i u licu pocrvenjeli što od gnjeva što od iznenađenja pred tolikom hrabrošću. A Bog je nagradio njezinu ljubav prema životu: poštedjevši od liječničkoga proroštva i nju i dijete. I podarila nam tetku Hrvatinku.

Po drugoj priči baka je već svom sinu fra Tomislavu bila rekla da je krunicama zagovarala njegovo zvanje, a onda mu je jednom, nakon što joj je donio svetu pričest i nakon zajedničke molitve, u gotovo mističnom zanosu, rekla: Sinko, ne znam je li ti u životu teško. Nikomu nije lako. Ali, ako ti je teško kao svećeniku, oprosti meni, svojoj majci! A potom mu je otkrila što se dogodilo dok je bila trudna njime. Bilo je to na blagdan Presvetoga Trojstva. Baka je bila na misi. I za vrijeme prikazanja osjetila je djetetovo micanje u sebi. I dok je svećenik Gospodinu prikazivao darove i ona je prikazala svoje dijete riječima: *Gospodine, neka bude tvoje*. Niti je ona imala potrebu za isprikom niti je fra Tomislavu ta ispovijest donijela žalost. Naprotiv, u tom trenutku oboje su zaplakali od sreće. Fra Tomislavu sinuše glavom Augustinove riječi: ja vjerujem bez dvoumica i tvrdim da mi je po tvojim molitvama, majko, Bog dao težnju da ne predlažem, ne želim, ne mislim i ne ljubim drugo doli dostizanja istine.

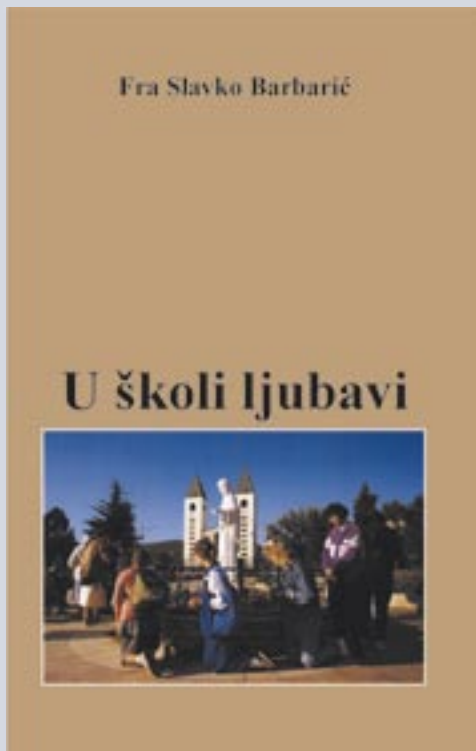
Zatvorit ću škrinju. Bolno je gledati ove stvari bez moje bake iako je ona u svakoj od njih. Stoga sam odlučila: Dok sam živa čuvat ću njezinu škrinju i odsada ću svakoga dana, s njom koja je već s Njime, ponavljati našu najdražu usrdnu molitvu: *Isuse moj!*

Tvoja unuka Ivana (21, studentica)

PREPORUČUJEMO

K
prikladnih suvenira potražite u našoj suvenirnici/knjižari u Međugorju.

Gospin trg 1, 88266 Međugorje, tel. 00 387 36 653 366, faks: 00 387 36 651 444

Glasnik MIRA

Sve o događajima u Međugorju i odjecima u svijetu i Katoličkoj Crkvi
čitajte u novom mjesečniku - Glasniku mira.

Čitajte i preporučite drugima Glasnik mira, mjesečnik

Informativnog centra "Mir" Međugorje. Surađujte u Glasniku mira,
pišite nam o svojim iskustvima.

Pretplatite se na Glasnik mira.

Godišnja pretplata (12 brojeva): 30 KM/120 Kn

Logo for Radio Postaja Mir Međugorje. It features a stylized 'mir' in blue and orange, with 'RADIOPOSTAJA' and 'MEĐUGORJE' written above and below it respectively. A globe icon is integrated into the design.

Jajce 87,8 MHz
Mostar 100,0 MHz
Banja Luka 107,8 MHz
Hercegovina 101,5 MHz
Lašvanska dolina 100,8 MHz
Spilj, Južna Hrvatska 101,5 MHz
Sarajevo i Srednja Bosna 96,1 MHz
Banja Luka, Sjeverna Bosna 106,7 MHz
Sjevero-zapadna Bosna, Jajce 106,7 MHz
Dolina Neretve i Juž. Hercegovina 98,3 MHz
Rama, Konjic, Sjeverna Hercegovina 104,7 MHz
Zagreb, Lika, Karlovac, Bihać, Sj. Hrvatska 107,8 MHz
Sisak, Graditka, Kutina, Ivančićgrad, Novska 106,7 MHz
Zenica, Žepče, Tuzla, Slavonski Brod, Posavina 100,1 MHz

Satelit: Europa, Bliski istok i Afrika
HOT BIRD 6° istočno

INFORMATIVNI CENTAR "MIR" MEĐUGORJE
RADIOPOSTAJA "MIR" MEĐUGORJE
Tel.: 036/651 100; faks: 036/651 300
E-mail: radio-mir@medjugorje.hr
Uživo na internetu: www.medjugorje.hr

**ISUS ŽELI ISPUNITI VAŠA SRCA
MIROM I RADOŠĆU.**

